

Міністерство освіти і науки України

Запорізька державна інженерна академія

Факультет економіки та управління

Кафедра обліку і аудиту

EUROPEAN CREDIT SYSTEM

ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ :

0305 «ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «ОБЛІК І АУДИТ»

КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ

Загальні відомості

Кафедра “Бухгалтерський облік і аудит” як самостійний підрозділ створена при розділі кафедри економіки та організації виробництва в 1995 році за напрямком 0501 – “Економіка і підприємства” зі спеціальності 7.050106 – “Облік і аудит”. У 2005 році кафедра була перейменована в кафедру “Облік і аудит”. З 1998 року розпочато перехід на систему навчання за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр та спеціаліст. Перший випуск бакалаврів відбувся у 2002 році, а перший випуск спеціалістів за цією системою у 2003 році. У 2003 році отримано ліцензію на підготовку магістрів. Випуск 15 магістрів в рік відбувається з 2004 року.

Лекції викладаються в спеціалізованих лекційних аудиторіях кафедри та інших аудиторіях ЗДА. Приміщення кафедри відремонтовані та відповідають санітарним вимогам. Лабораторні роботи з комп'ютерних технологій зі спеціальних дисциплін проводяться в комп'ютерному класі кафедри (ЛЗ13).

В навчальному процесі використовуються комп'ютерний клас із загальною кількістю персональних комп'ютерів - 11 шт.

Розміщення кафедри забезпечує відносну ізолюваність та можливість організації та підтримування порядку. Обладнання та технічне оснащення приміщень кафедри відповідають вимогам техніки безпеки.

Викладацький склад кафедри укомплектований високопрофесійними педагогами, які проводять активну наукову та навчально-методичну і виховну роботу, мають необхідні професійні знання (освіту, підготовку) та практичний досвід роботи.

Професорсько-викладацький склад кафедр академії по підготовці фахівців з обліку і аудиту, матеріально-технічне забезпечення та стан науково-методичної роботи дають підстави стверджувати, що кафедра “Облік і аудит”

ЗДІА відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо ліцензування на право підготовки бакалаврів, спеціалістів, магістрів.

Організація навчального процесу

Основний навчально-виховний процес на кафедрі забезпечують 13 штатних викладачів. Науково - педагогічна спеціальність всіх викладачів відповідає профілю дисциплін, що ними викладаються.

У навчальному процесі використовується багатий методичний матеріал, напрацьований за роки існування кафедри.

Проводиться постійна робота з підвищення майстерності молодих викладачів кафедри та по обміну досвідом між усіма викладачами. З цією метою проводяться відкриті лекції досвідчених педагогів, здійснюється взаємне відвідування занять з наступним обговоренням якості заняття викладачами кафедри.

Усі викладачі постійно підвищують рівень своїх знань, удосконалюють лекторську майстерність. Кожні п'ять років всі викладачі кафедри проходять стажування на підприємствах та установах м. Запоріжжя та охоплюються різними формами підвищення наукової та педагогічної кваліфікації.

Належна увага при комплектуванні викладацького складу кафедри приділяється на залучення до навчально-виховного процесу молодих співробітників. Науково-педагогічний персонал кафедри поповнюється в основному випускниками денної та заочної аспірантури ЗДІА.

На кафедрі викладається 43 навчальні дисципліни. З них для спеціальності «Облік і аудит»: 24 – для бакалаврів, 11 – спеціалістів, 8 - магістрів. Також для студентів інших спеціальностей викладачами кафедри викладаються дисципліни «Бухгалтерський облік», «Аудит», «Облік і аудит», «Теорія економічного аналізу», «Бухгалтерський облік і аудит в енергетиці».

На кафедрі при організації навчального процесу впроваджується кредитно-модульна система. Для всіх дисциплін, що викладаються, розроблено

комплект методичного забезпечення дисципліни, що включає: робочу навчальну програму, плани практичних занять, комплект завдань до вхідного контролю, до підсумкового модульного контролю, навчально-методичні посібники, методичні вказівки до практичних занять, методичні вказівки з виконання курсової роботи.

В навчальному процесі кафедри активно використовуються комп'ютерні технології та основі широковідомого програмного забезпечення, такого як "1С: Підприємство", "Парус – Підприємство", "Акцент 6", "БЕСТ Звіт" та інші.

Комп'ютерний клас забезпечує можливість для самостійної роботи при підготовці модульних завдань, курсових, дипломних, магістерських робіт.

Навчальний процес відбувається прозоро. Студентам надаються електронні варіанти тестових завдань з дисциплін (але без компонування по білетах), методичних посібників, інформація щодо критеріїв оцінювання знань для забезпечення самостійної підготовки студентів до проведення поточних та підсумкових модульних контролів.

Викладення теоретичного матеріалу здійснюється докладно, з роз'ясненням усіх наукових термінів й ілюструється прикладами із сучасної господарської практики. Лекції читаються на високому методичному рівні, викладачі використовують власні методичні розробки.

Матеріал лекцій відповідає чинному ОПП і навчальним програмам. Ряд тем (питань) за кожним навчальним курсом винесений на самостійну роботу.

Поточний контроль знань студентів здійснюється шляхом опитування на практичних заняттях і тестування. Для тестового контролю розроблені комплекти тестів по кожній темі досліджуваних курсів.

Самостійна робота студентів включає виконання курсової роботи, підготовку до аудиторних занять, підготовку до поточного контролю у тому числі з вивченням тем, які не викладають на лекціях.

Курсова робота являє собою самостійне дослідження на задану тему.

Підвищення якості навчально-виховного процесу, забезпечення студентів навчальними та методичними посібниками – одна з важливих задач викладачів кафедри; тільки **за три останні роки** було підготовлено та видано:

Монографій – 2.

Навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України – 2.

Навчально-методичних посібників з грифом ЗДІА – 7.

Методичних вказівок з дисциплін, які викладаються кафедрою – 8.

Наукових статей – 80.

Кафедра активно бере участь у наукових конференціях, працює над заохочуванням студентів до наукової роботи. Студенти 1-5 курсів кафедри ОіА беруть участь в студентських олімпіадах, виступають з доповідями на наукових конференціях, публікують свої роботи в збірниках наукових праць.

Магістри доповідають на наукових конференціях та друкують у наукових збірниках результати досліджень, які проводять у рамках магістерських проектів відповідно до плану наукових робіт кафедри ОіА.

В середньому щорічно більше 30 % студентів беруть участь відповідних заходах. Виступи студентів відмічаються почесними грамотами.

З метою залучення студентів до науково-дослідної роботи на кафедрі з 1993 року активно діє клуб бухгалтерів. Керівником клубу є к.е.н., доцент кафедри – Меліхова Т.О. Клуб проводиться за наступними основними тематичними блоками: “Взаємодія СПД та органів податкової служби”, “Бізнес-планування”, “Центр зайнятості і випускники ВУЗів”, “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства в сучасних умовах” та інші. За рік проводиться 8 засідань клубу різної актуальної науково-методичної тематики з запрошенням провідних фахівців в галузі обліку, аналізу і аудиту. На засіданнях студенти вивчають практику роботи підприємств і установ міста. Проводять дискусії щодо проблем обліку, оподаткування, аудиту. Виступають з доповідями. Завдяки, в тому числі роботі клубу, спеціалісти у галузі обліку, аналізу і аудиту, яких випускає кафедра, на ринку труда мають достатньо гарні перспективи.

Викладачі кафедри “Облік і аудит” активно співпрацюють з іншими ВНЗ України.

На кафедрі діє інститут кураторів академічних груп, які відслідковують успішність навчання студентів та підтримують зворотній зв'язок з батьками з навчально-виховних питань.

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Ліцензійний обсяг набору студентів на спеціальність 6.030509 «Облік і аудит» (ОКР «Бакалавр») становить:

Денна форма навчання – 60 чол.; заочна форма навчання – 100 чол.

Ліцензійний обсяг набору студентів на спеціальність 7.03050901 «Облік і аудит» (ОКР «Спеціаліст») становить:

Денна форма навчання – 50 чол.; заочна форма навчання – 110 чол.

Ліцензійний обсяг набору студентів на спеціальність 8.03050901 «Облік і аудит» (ОКР «Магістр») становить:

Денна форма навчання – 15 чол.

Спеціальність 6.030509 “Облік та аудит”

Освітньо-кваліфікаційний рівень	Термін навчання	Кваліфікація	Кількість отриманих кредитів ECTS
Бакалавр	4 роки	Бакалавр з обліку та аудиту	240

Форма навчання **денна, заочна**

Напрямок підготовки 0305 – “Економіка та підприємництво”

Мова навчання українська

Додаткові мови навчання німецька, англійська, французька

Практична діяльність фахівця: керівник на підприємствах усіх форм власності, а також економіст, фінансист, менеджер; аудиторські, консультаційні, консалтингові фірми; оподаткування; робота в органах влади і державного контролю; приватна підприємницька діяльність; викладацька і педагогічна діяльність у сфері підготовки бухгалтерів і економістів.

Бути гарним бухгалтером – це значить:

3. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Державна атестація	Семестр
Дипломний проект бакалавра	-
Державний екзамен	8

4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН БАКАЛАВРА

1-Й КУРС

№ п/п	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Загальний обсяг навчальної роботи	Аудиторне навантаження, годин	Самостійна робота, годин	Модульний контроль			години				Форма підсумкового оцінювання
						Тестування, аудиторна на контрольна робота (номер модуля)	Домашня контрольна робота (номер модуля)	Курсові роботи і проекти (номер модуля)	1 семестр		2 семестр		
									1-й н/с 8 тижн.	2-й н/с 8 тижн.	3-й н/с 8 тижн.	4-й н/с 8 тижн.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА													
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки													
1	Іноземна мова	5	180	80	100	1-5			16	32	16	16	залік
2	Фізичне виховання	8	288	128	160	1-8			32	32	32	32	залік
3	Українська мова	3	108	72	36	1-3			24	24	24		екз 2 залік 1,3
4	Культура наукової мови	2	72	24	48	1,2			24				залік
5	Університетська освіта	2	72	32	40	1,2			32				залік
6	Історія України	3	108	40	68	1,3					40		екз
7	Історія укр. культури	2	72	32	40	1,2						32	екз
	Всього	25	900	408	492				128	88	112	80	
Цикл природничо-наукової підготовки													
8	Економічна інформатика	5	180	80	100	1-5			48	32			екз
9	Політична економія	5	180	72	108	1-5				72			екз
10	Математика для економістів	10	360	160	200	1-10			64	48	48		екз 2 залік 1,3
11	Мікроекономіка	5	180	80	100	1-5					80		екз
12	Макроекономіка	5	180	80	100	1-5						80	екз
13	Регіональна економіка (регіональна економіка, екологія)	5	180	80	100	1-5						80	екз
	Всього	35	1260	552	708				112	152	128	160	
	Всього за нормативними дисциплінами	60	2160	960	1200				240	240	240	240	

2-Й КУРС

№ п/п	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Загальний обсяг навчальної роботи	Аудиторне навантаження, годин	Самостійна робота, годин	Модульний контроль			години				Форма підсумково оцінювання
						Тестування, аудиторна на контрольна робота (номер модуля)	Домашня контрольна робота (номер модуля)	Курсові роботи і проекти (номер модуля)	3 семестр		4 семестр		
									5-й н/с	8 тижн.	6-й н/с	8 тижн.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА													
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки													
1	Іноземна мова	4	144	64	80	6-9			16	16	16	16	екз, 8
2	Фізичне виховання	8	288	128	160	9-16			32	32	32	32	залік
3	Політологія	3	108	48	60	1-3			48				екз
4	Соціологія	3	108	48	60	1-3				48			екз
5	Психологія та педагогіка	3	108	48	60	1-3						48	екз
	Всього	21	756	336	420				96	96	48	96	
Цикл природничо-наукової підготовки													
6	Історія економіки та економічної думки	5	180	80	100	1-5			80				екз
7	Економіко-математичне моделювання	5	180	80	100	1-5			32	48			залік 5 екз 6
8	Економіка підприємства	5	180	80	100	1-5			32	48			залік 5 екз 6
9	Гроші та кредит	5	180	80	100	1-5					80		екз
10	Фінанси	5	180	80	100	1-5						80	екз
11	Статистика	5	180	80	100	1-5					80		екз
	Всього	30	1080	480	600				144	96	160	80	
	<i>Всього за нормативними дисциплінами</i>	<i>51</i>	<i>1836</i>	<i>816</i>	<i>1020</i>				<i>240</i>	<i>192</i>	<i>208</i>	<i>176</i>	
2. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА													
12	Бізнес-планування та бюджетування в обліку	3	108	48	60	1,3				48			залік
13	Оцінювання в системі обліку	2	72	32	40	1					32		залік
14	Оподаткування в системі обліку	4	144	64	80	1-4						64	залік
	Всього	9	324	144	180					48	32	64	
	<i>Всього за вибірковими дисциплінами</i>	<i>9</i>	<i>324</i>	<i>144</i>	<i>180</i>					<i>48</i>	<i>32</i>	<i>64</i>	
	Всього	60	2160	960	1200				240	240	240	240	

3-Й КУРС

№ п/п	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Загальний обсяг навчальної роботи	Аудиторне навантаження, годин	Самостійна робота, годин	Модульний контроль			години				Форма підсумково го оцінювання
						Тестування, аудиторна на контрольна робота (номер модуля)	Домашня контрольна робота (номер модуля)	Курсові роботи і проекти (номер модуля)	5 семестр		6 семестр		
									9-й н/с	8 тижн.	10-й н/с	8 тижн.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА													
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки													
1	Філософія	3	108	48	60	1-3						48	екз
	Всього	3	108	48	60							48	
Цикл природничо-наукової підготовки													
2	Економіка праці й соціально-трудові відносини	5	180	80	100	1-5			80				екз
3	Національна економіка	5	180	80	100	1-5			80				екз
4	Менеджмент	5	180	80	100	1-5				80			екз
5	Бухгалтерський облік	10	360	144	216	1-9		11	80	64			залік 9 екз10
	Всього	25	900	384	516				240	144			
Цикл професійної підготовки													
6	Фінансовий облік I	5	180	80	100	1-5					80		екз
7	Організація і методика економічного аналізу	5	180	80	100	1-5					80		екз
	Всього	10	360	160	200						160		
	Всього за нормативними дисциплінами	38	1368	592	776				240	144	160	48	
2. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА													
8	Організація і методика економічного аналізу 2	4	144	64	80	1-4						64	залік
9	Інформаційні системи і технології в обліку	2	72	32	40	1,2						32	залік
10	Інвестування	4	144	64	80	1-4				64			залік
11	Ціноутворення та цінова політика	2	72	32	40	1,2				32			залік
12	Прогнозування та макроекономічне планування	4	144	64	80	1-4					64		залік
	Всього за вибілковими дисциплінами	16	576	256	320					96	64	96	
13	Виробнича практика	6	216	96	120							96	екз
	Всього	60	2160	944	1216				240	240	224	240	

4-Й КУРС

№ п/п	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Загальний обсяг навчальної роботи	Аудиторне навантаження, годин	Самостійна робота, годин	Модульний контроль			години				Форма підсумково го оцінювання		
						Тестування, аудиторна на контрольна робота (номер модуля)	Домашня контрольна робота (номер модуля)	Курсові роботи і проекти (номер модуля)	7 семестр		8 семестр				
									13-й н/с	8 тижн.	14-й н/с	8 тижн.		15-й н/с	8 тижн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА															
Цикл природничо-наукової підготовки															
1	Міжнародна економіка	5	180	80	100	1-5				80				екз	
2	Маркетинг	5	180	80	100	1-5			80					екз	
	Всього	10	360	160	200				80	80					
Цикл професійної підготовки															
3	Фінансовий облік 2	5	180	64	116	1-4		5	64					екз	
4	Управлінський облік	5	180	64	116	1-4		5		64				екз	
5	Аудит	6	216	80	136	1-5		6		80				екз	
6	Облік в бюджетних організаціях	5	180	80	100	1-5						80		екз	
7	Облік у банках	5	180	80	100	1-5						80		екз	
	Всього	26	936	368	568				64	144		160			
	<i>Всього за нормативними дисциплінами</i>	<i>36</i>	<i>1296</i>	<i>528</i>	<i>768</i>				<i>144</i>	<i>224</i>		<i>160</i>			
2. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА															
8	БЖД	1,5	54	24	30	1,2					24			д залік	
9	Основи охорони праці	1,5	54	24	30	1,2					24			екз	
10	Правознавство	3	108	48	60	1-3			48					залік	
11	Інформаційні системи і технології обліку	3	108	48	60	1-3			48					залік	
12	Теорія і методика документування в обліку та аудиті	6,5	234	104	130	1-7					48	56		залік 15 екз 16	
13	Облік у зарубіжних країнах	4	144	64	80	1-4					64			залік	
14	Контроль і ревізія	3	108	48	60	1-3					48			залік	
	<i>Всього за вибілковими дисциплінами</i>	<i>22,5</i>	<i>810</i>	<i>360</i>	<i>450</i>				<i>96</i>		<i>208</i>	<i>56</i>			
15	Державний екзаме	1,5	54		54										
	Всього	60	2160	888	1272				240	224	208	216			

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДИСЦИПЛІН

1 курс

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

Тема 1. Предмет і метод політичної економії.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток.

Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід, прибуток.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

МІКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.

Мікроекономіка в системі економічних наук. Предмет, суб'єкти та об'єкт мікроекономіки. Основні поняття та припущення. Методи мікроекономічних досліджень.

Тема 2. Поведінка споживача в ринковій економіці.

Корисність і гранична корисність. Взважена корисність. Правило максимізації корисності. Ординалістська теорія поведінки споживача. Споживчі уподобання. Криві байдужості (індиферентності). Гранична норма заміни. Аналіз поведінки споживача Бюджетне обмеження. Споживчий вибір. Крива «ціна-споживання». Крива «доход- споживання». Ефект доходу. Ефект заміни.

Тема 3. Попит і пропонування, їх взаємодія.

Попит та пропозиція. Зрівноважування ринку. Наслідки урядового втручання в механізм регулювання цін. Еластичність попиту та пропозиції.

Тема 4. Мікроекономічна модель підприємства.

Технологія виробництва. Ізокванти. Короткостроковий та довгостроковий періоди. Гранична норма технологічної заміни. Ефект масштабу.

Тема 5. Витрати виробництва.

Економічні та бухгалтерські витрати. Витрати в короткостроковому періоді.

Витрати в довгостроковому періоді. Ізокоста. Рівновага виробника. Мінімізація витрат.

Тема 6. Ринок досконалої конкуренції.

Досконала конкуренція. Правило $MR = MC$. Конкурентна рівновага в довгостроковому періоді. Конкуренція і ефективність.

Тема 7. Монопольний ринок.

Чиста монополія. Природна монополія. Максимізація прибутку. Соціально-економічні наслідки монополії. Монопольна влада. Цінова дискримінація. Державне регулювання монополії.

Тема 8. Олігополія та монополістична конкуренція.

Монополістична конкуренція. Моделі рівноваги монополістичного конкурента. Олігополія. Особливості поведінки олігополіста. Моделі олігополістичного ціноутворення.

Тема 9. Загальна характеристика факторних ринків. Ринок праці.

Виробництво та попит на економічні ресурси. Фактори, що визначають попит на ресурс. Ринок праці. Заробітна плата. Профспілки на ринку праці. Монопсонія. Подвійна монополія. Диференціація заробітної плати.

Тема 10. Ринок капіталу.

Ринок капітальних активів. Ціна активу. Ринок фінансового капіталу. Позичковий відсоток. Ринок послуг капіталу. Рентна оцінка капіталу.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Макроекономіка. Моделі. Екзогенні перемінні. Ендогенні перемінні. Зрівноважування ринку. Гнучкі і негнучкі ціни. Потік і запас. Модель кругообігу.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Валовий національний продукт (ВНП). Повторний рахунок. Додана вартість. Національний дохід. Особистий дохід. Доход у розпорядженні. Номінальний і реальний ВНП. Дефлятор ВНП.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Економічний цикл. Фази економічного циклу. Безробіття. Фрикційне безробіття. Структурні зрушення. Природний рівень безробіття. Закон Оукена. Інфляція. Гіперінфляція. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Наслідки інфляції. Реальні і номінальні перемінні. Номінальна і реальна ставки відсотка.

Тема 4. Сукупний попит і сукупне пропонування.

Сукупний попит. Сукупна пропозиція. Короткостроковий і довгостроковий періоди. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Шок пропозиції. Економічні коливання. Політика стабілізації. Моделі сукупної пропозиції. Модель твердої заробітної плати. Модель невірних представлень робітників. Модель недосконалої інформації. Модель твердих цін.

Тема 5. Споживання, заощадження й інвестиції.

Доход у розпорядженні. Функція споживання. Гранична схильність до споживання. Фактори, які впливають на споживання. Попит на інвестиції. Норма прибутку. Реальна ставка відсотка. Фактори, які впливають на інвестиції.

Тема 6. Сукупні видатки і ВВП.

Плановані витрати. Рівновага в макроекономіці. «Кейнсіанський хрест». Мультиплікатор витрат.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Роль держави в економічному кругообігу. Вплив держави на макроекономічну рівновагу. Податковий мультиплікатор. Стабілізаційна політика.

Тема 8. Фіскальна політика.

Дискреційна політика. Недискреційна політика. Автоматичні стабілізатори. Проблеми, які виникають при здійсненні фіскальної політики. Внутрішні лаги. Політичний цикл ділової активності. Ефект витіснення. Дефіцит бюджету. Державний борг.

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика.

Функції грошей. Центральний банк. Рівняння кількісної теорії грошей. Швидкість обігу грошей. Пропозиція грошей. Функція попиту на гроші. Грошовий ринок. Грошова політика. Передавальний механізм кредитно-грошової політики. Ліквідна пастка. Інвестиційна пастка. Монетаристи.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародна торгівля. Чистий експорт. Теорії міжнародної торгівлі. Протекціонізм і лібералізм. Торгові бар'єри. Платіжний баланс. Валютний ринок. Валютний курс. Змінний обмінний курс. Фіксований обмінний курс. Девальвація. Ревальвація. Модель Манделла – Флемінга. Стабілізаційна політика у відкритій економіці.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика.

Ринок праці. Механізм функціонування ринку праці. Крива Філіпса. Рівень життя. Крива Лоренца. Бідність та система соціального захисту.

Тема 12. Економічне зростання.

Економічне зростання. Фактори економічного зростання. Моделі економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Проблеми економічного зростання. Державне регулювання економічного зростання.

2 КУРС

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ В ОБЛІКУ

Природа бізнесу і його економічна основа. Економічна свобода і підприємництво для ведення обліку. Законодавче забезпечення обліку на підприємствах в Україні. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Бізнес-план в обліку як інструмент виробничої діяльності. Маркетинг у підприємницькій діяльності. Фінансування підприємницької діяльності. Система забезпечення функціонування обліку в бізнесі. Суть менеджменту підприємств бізнесу. Механізм державного регулювання бізнесу. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України. Суть бюджетування та видів бюджетів підприємства. Складання сводного бюджету підприємства як складова управлінського обліку.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОЦІНЮВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ОБЛІКУ

Законодавча та нормативно-правова база оцінки об'єктів обліку. Види об'єктів обліку. Основні напрямки розвитку та регулювання майнових стосунків громадян України. Методи оцінки об'єктів обліку. Грошова оцінка об'єктів обліку та особливості її застосування. Принципи і методи оцінки земельної власності. Грошова оцінка земель України – законодавча, нормативна, нормативне-методичне та нормативно-технічне забезпечення. Звіт по оцінці об'єктів обліку.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ

Основні засади Податкового кодексу України. Адміністрування податків та зборів. Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок. Податок на додану вартість. Мито. Акцизний податок. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Екологічний податок. Плата за землю. Збір за спеціальне використання води. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства Фіксований сільськогосподарський податок. Єдиний податок. Інші загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Особливості справляння податків. Спеціальні податкові режими. Усунення подвійного оподаткування.

3 КУРС

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

ТЕМА 1. ГОСПОДАРСЬКИЙ ОБЛІК, ЙОГО СУТЬ І ХАРАКТЕРИСТИКА

Загальна характеристика господарського обліку. Етапи господарського обліку. Види господарського обліку та їх характеристика: оперативний, бухгалтерський, статистичний. Вимірники обліку. Державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Організація й ведення бухгалтерського обліку.

ТЕМА 2. ПРЕДМЕТ І МЕТОД БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Предмет бухгалтерського обліку, його об'єкти та суб'єкти. Складові методу бухгалтерського обліку та їх характеристика. Документація, первинні документи, інвентаризація, рахунки, калькулювання. Взаємозв'язок між предметом і методом бухгалтерського обліку.

ТЕМА 3. МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Методологія. Спеціальні методи та елементи методів, обумовлені, технологією, завданнями та вимогами обліку. Відповідність методів та елементів методів. Документування та інвентаризація. Оцінка та калькулювання. Подвійний запис. Бухгалтерський баланс та бухгалтерська звітність. Взаємозв'язок методичних прийомів бухгалтерського обліку.

ТЕМА 4. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Загальні положення П(С)БУ2 Баланс. Принципи побудови та структурування балансу. Види бухгалтерських балансів. Побудова і зміст чинної форми балансу. Визнання статей балансу. Характеристика розділів і статей балансу. Визнання статей балансу. Характеристика розділів і статей балансу. Загальні принципи оцінювання статей балансу. Узгодженість нового плану рахунків зі статтями активу і пасиву балансу. Особливості оцінювання та відображення в балансі необоротних і оборотних активів, власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань. Загальна характеристика пасиву балансу. Підготовка облікових даних для складання балансу, методика і техніка заповнення форми балансу. Аналітичні можливості балансу.

ТЕМА 5. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Рахунки бухгалтерського обліку, їх зміст та будова. План рахунків як система рахунків бухгалтерського обліку. Принципи класифікації у “Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій” в Україні. Поняття класу рахунків. Поняття порядку рахунку, субрахунку. Узгодженість плану рахунків зі структурою фінансових звітів.

Двоїстість відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку. Метод подвійного запису. Поняття бухгалтерського рахунку. Види та класифікація бухгалтерських рахунків. Групування господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Синтетичні й аналітичні рахунки, їх взаємозв'язок. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

ТЕМА 6. ДОКУМЕНТАЦІЯ І ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ

Документи як джерело первинної інформації. Вимоги до змісту й оформлення документів. Класифікація документів. Методичні прийоми контролю первинних документів у бухгалтерському обліку. Організація документообігу. Інвентаризація в системі первинного обліку, її види та методика проведення. Складання номенклатури і формування справ у бухгалтерії. Поточний бухгалтерський архів і підготовка документів із фінансово-господарської діяльності до наступного зберігання.

ТЕМА 7. ОЦІНЮВАННЯ І КАЛЬКУЛЯЦІЯ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Сутність та значення вартісної оцінки та калькуляції. Мета оцінки. Основні вимоги до оцінки. Різновид основ оцінки. Оцінка об'єктів обліку: основні засоби, нематеріальні активи, капітальні інвестиції, фінансові інвестиції, виробничі запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти, зобов'язання. Калькулювання в системі обліку.

ТЕМА 8. ОБЛІК ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Поняття господарського процесу. Процеси операційного циклу. Кругооборот капіталу (вартостей засобів) в системі рахунків.

8.1 ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ (ПРИДБАННЯ)

Поняття і завдання процесу придбання. Призначення процесу придбання. Завдання обліку процесу придбання. Облік процесу придбання необоротних активів та їх оцінка, П(С)БО 7, 8. Облік процесу придбання запасів та їх оцінка, П(С)БО 9. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.

8.2 ОБЛІК ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ТА ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Значення процесу виробництва. Завдання обліку процесу виробництва. Витрати виробництва: класифікація, П(С)БО 16, порядок обліку та оцінка. Характеристика рахунків для процесу виробництва. Калькуляція собівартості продукції та її розрахунок. Поняття управлінського обліку. Облік готової продукції.

8.3 ОБЛІК ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Значення процесу продажу. Завдання обліку процесу реалізації. Характеристика рахунків для обліку процесу продажу. Облік процесу реалізації, П(С)БО 15. Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат. Визначення фінансового результату. Облік фінансових результатів. П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”. Облік розподілу прибутку, фонди, дивіденди. Вплив на розмір чистого прибутку податку на прибуток.

ТЕМА 9. ОБЛІКОВІ РЕГІСТРИ, ТЕХНІКА, ФОРМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.

Облікові реєстри і їх класифікація. Техніка облікової реєстрації. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах. Форми бухгалтерського обліку. Журнально - ордерна форма бухгалтерського обліку. Спрощена форма ведення бухгалтерського обліку. Автоматизована форма бухгалтерського обліку. Поняття податкового обліку.

ТЕМА 10. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Визначення, класифікація та оцінка основних засобів. Оприбуткування основних засобів від постачальників. Надходження основних засобів у результаті будівництва, реконструкції і придбання. Оприбуткування основних засобів від засновників у вигляді внесків до статутного фонду підприємства. Безоплатного надходження основних засобів. Реалізація, ліквідація та безоплатна передача основних засобів. Знос основних засобів.

ТЕМА 11. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Поняття, класифікація та оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Оприбуткування нематеріальних активів, отриманих в результаті внеску засновників до статутного капіталу. Надходження нематеріальних активів з оплатою за готівку. Безоплатно отримані нематеріальні активи. Виготовлення нематеріальних активів власними силами. Амортизація нематеріальних активів. Вибуття нематеріальних активів.

ТЕМА 12. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Поняття, класифікація та оцінка виробничих запасів. Надходження виробничих запасів за грошові кошти. Одержання виробничих запасів як внеску до статутного капіталу. Безоплатне одержання виробничих запасів. Реалізація виробничих запасів. Використання виробничих запасів в операційній діяльності. Списання запасів внаслідок надзвичайних подій та вибуття виробничих запасів.

ТЕМА 13. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Поняття грошових коштів та завдання їх обліку. Облік грошових коштів у національній та іноземній валютах в касі та на рахунках в банку. Поняття, визнання та оцінка дебіторської заборгованості. Облік довгострокової та поточної дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за товарними та нетоварними операціями.

ТЕМА 14. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Поняття, види та оцінка інвестицій. Види цінних паперів. Облік надходження фінансових інвестицій у вигляді внеску до статутного фонду. Придбання фінансових інвестицій. Облік нарахування і одержання відсотків за інвестиціями. Облік погашення і реалізації фінансових інвестицій.

ТЕМА 15. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Характеристика та складові власного капіталу. Формування та функції статутного капіталу. Відображення в обліку збільшення та зменшення статутного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритих збитків). Облік неоплаченого капіталу.

ТЕМА 16. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Поняття, види та класифікація зобов'язань. Оцінка зобов'язань. Облік короткострокових та довгострокових позик. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Облік розрахунків з бюджетом.

ТЕМА 17. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Поняття та форми заробітної плати. Відрахування і утримання із заробітної плати. Відображення в обліку заробітної плати.

ТЕМА 18. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Види діяльності. Економічний зміст, визнання та класифікація витрат підприємства. Облік витрат операційної діяльності: облік формування витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції, облік адміністративних витрат та витрат на збут.

ТЕМА 19. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Доходи: поняття, визнання та їх класифікація. Облік доходів: облік доходів від реалізації, облік інших операційних доходів. Визначення фінансових результатів операційної діяльності: поняття фінансових результатів, облік формування фінансових результатів від операційної діяльності, методика визначення та облік чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), методика визначення та облік валового прибутку, методика визначення та облік фінансових результатів від операційної діяльності. Облік витрат, доходів та фінансових результатів від не операційної (фінансової) діяльності. Облік витрат, доходів та фінансових результатів від іншої діяльності. Облік витрат, доходів та фінансових результатів від надзвичайних подій. Облік податків на прибуток та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) підприємства.

ТЕМА 20. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Поняття та принципи побудови звітності. Класифікація звітності. Состав звітності. Порядок складання, подання й оприлюднення фінансової звітності.

Примітки до фінансової звітності. Виправлення помилок і зміни в фінансовій звітності. Облікова політика. Аудиторська перевірка стану обліку і звітності.

ТЕМА 21. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Загальні положення. Організація бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва (СМП): документообіг, план рахунків, форми бухгалтерського обліку. Особливості бухгалтерського обліку СМП та їх вплив на показники фінансової звітності. Порядок нарахування, сплати та обліку СМП єдиного податку. Фінансова звітність СМП.

ТЕМА 22. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Моделі бухгалтерського обліку. Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.

Роль обліку в системі управління. Користувачі облікової інформації. Концептуальні основи бухгалтерського обліку. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Технологічний процес і процедури фінансового обліку.

Тема 2. Облік грошових коштів.

Законодавчо-нормативна база обліку касових операцій. Облік касових операцій: характеристика рахунків для обліку касових операцій; документальне оформлення касових операцій; порядок розрахунку ліміту каси; розкриття інформації про грошові кошти в облікових регістрах та фінансовій звітності. Облік грошових коштів на рахунках у банках: види банківських рахунків; порядок та форми здійснення безготівкових розрахунків; облік операцій на рахунках в банку. Облік валютних коштів та курсових різниць.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості.

Загальні положення П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Визнання та первісна оцінка дебіторської заборгованості. Класифікація дебіторської заборгованості. Облік дебіторської заборгованості. Визначення величини резерву сумнівних боргів. Списання дебіторської заборгованості. Узагальнення інформації про дебіторську заборгованість в регістрах обліку.

Тема 4. Облік основних засобів.

Загальні положення П(С)БО 7 «Основні засоби». Визнання, класифікація та види оцінок основних засобів. Облік придбання та первісна оцінка основних засобів. Облік витрат, пов'язаних з експлуатацією основних засобів. Переоцінка основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Узагальнення інформації про операції з основними засобами в регістрах обліку.

Тема 5. Облік нематеріальних активів.

Загальні положення П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Визнання та оцінка нематеріальних активів. Синтетичний облік нематеріальних активів. Типові форми первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій.

Загальні положення П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». Характеристика рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Первісна оцінка довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій на дату балансу. Визнання доходу від фінансових інвестицій. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій.

Тема 7. Облік поточних фінансових інвестицій.

Поняття поточних фінансових інвестицій. Поняття еквівалентів грошових коштів. Характеристика рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції». Первісна оцінка короткострокових фінансових інвестицій. Оцінка короткострокових фінансових інвестицій на дату балансу. Синтетичний та аналітичний облік короткострокових фінансових інвестицій.

Тема 8. Облік виробничих запасів.

Загальні положення П(С)БО 9 «Запаси». Класифікація, визнання та первісна оцінка запасів. Характеристика рахунків обліку запасів. Облік транспортно

заготівельних витрат. Облік вибуття запасів. Облік переоцінки запасів. Відображення запасів у фінансовій звітності.

Тема 9. Облік сировини і матеріалів.

Характеристика рахунку 20 «Виробничі запаси», субрахунку 201 «Сировина й матеріали». Типові форми первинних облікових документів по обліку сировини й матеріалів. Синтетичний та аналітичний облік сировини й матеріалів.

Тема 10. Облік палива та готової продукції.

Характеристика субрахунку 203 «Паливо». Синтетичний та аналітичний облік придбання та списання палива. Поняття готової продукції відповідно П(С)БО 9 «Запаси» та Інструкції № 291. Характеристика рахунку 26 «Готова продукція». Порядок формування первісної вартості готової продукції, собівартості готової продукції, що була реалізована протягом місяця. Облік готової продукції за обліковими цінами. Порядок організації аналітичного обліку готової продукції. Синтетичний облік готової продукції.

Тема 11. Облік витрат виробництва.

Загальні положення П(С)БО 16 «Витрати». Визнання витрат виробництва відповідно П(С)БО 16. Склад витрат виробництва. Мета та етапи обліку витрат виробництва. Облік прямих виробничих витрат. Облік загально виробничих витрат. Характеристика основних методів калькулювання. Синтетичний та аналітичний облік витрат виробництва. Облік незавершеного виробництва.

Тема 12. Облік витрат майбутніх періодів.

Поняття витрат майбутніх періодів. Характеристика рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів». Документування господарських операцій за витратами майбутніх періодів. Синтетичний та аналітичний облік витрат майбутніх періодів.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

ТЕМА 1: ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.

Організація аналітичної роботи на підприємстві. Етапи проведення економічного аналізу на підприємстві. Поняття економічного аналізу: предмет,

об'єкт, функції, роль та задачі. Види і принципи економічного аналізу. Метод, методика, способи і прийоми економічного аналізу.

ТЕМА 2. ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.

Системи економічної інформації, її особливості. Сутність процесу забезпечення економічного аналізу інформацією і вимоги до неї. Класифікація інформаційного забезпечення. Характеристика основних джерел інформаційного забезпечення. Сучасні інформаційні аналітичні системи.

ТЕМА 3. АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття інших доходів і витрат підприємства. Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу інших доходів і витрат підприємства. Аналіз виконання плану, динаміки та структури інших доходів і витрат підприємства. Оцінка впливу факторів на інші доходи підприємства. Оцінка впливу факторів на інші витрати підприємства. Аналіз виконання плану, динаміки, рівня фінансового результату від іншої діяльності підприємства.

ТЕМА 4. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Система показників рентабельності продукції і фактори які на неї впливають. Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу рентабельності продукції. Аналіз показників і рентабельності продукції. Аналіз собівартості готової і реалізованої продукції. Аналіз виконання плану, динаміки рентабельності окремих видів продукції. Оперативний аналіз рентабельності продукції.

ТЕМА 5. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу рентабельності підприємства. Система показників рентабельності підприємства, особливості їх оцінки. Аналіз впливу факторів на показники рентабельності підприємства. Методи розширення та подовження часткових моделей рентабельності підприємства.

ТЕМА 6. АНАЛІЗ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Значення і задачі аналізу формування активів підприємства. Аналіз структури активів підприємства.

ТЕМА 7. АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Значення і задачі аналізу формування власного капіталу. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування власного капіталу. Аналіз структури капіталу. Аналіз руху власного капіталу. Аналіз кредитоспроможності підприємства у системі формування капіталу зі зовнішніх джерел.

ТЕМА 8. АНАЛІЗ ОБОРОТНОСТІ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Характеристика кругообігу оборотних активів, його класифікація і задачі аналізу. Аналіз наявності, динаміки і структури оборотних активів. Аналіз швидкості і тривалості обороту оборотних активів. Аналіз ефективності використання і фінансування оборотних активів.

Тема 9. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Організація аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Значення, інформаційне забезпечення і задачі аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз динаміки обороту зовнішньоекономічних зв'язків. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями. Методика аналізу і оцінка ефективності експортних(імпортних) операцій.

ТЕМА 10. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Організація аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Значення, інформаційне забезпечення і задачі аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Методи аналізу і оцінки реальних інвестицій. Методика аналізу фінансових інвестицій підприємства. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Прогнозування інвестиційної привабливості підприємства.

ТЕМА 11. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Система показників, які характеризують фінансові результати. Значення, задачі, інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів. Аналіз валового прибутку підприємства. Аналіз беззбитковості підприємства. Аналіз фінансових результатів операційної діяльності.

ТЕМА 12. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність аналізу фінансового стану підприємств, його значення і завдання. Організаційно-інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану. Методика аналізу фінансової стійкості підприємства. Методика аналізу ліквідності платоспроможності підприємства.

ТЕМА 13. УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методи узагальнення результатів аналізу господарської діяльності підприємства. Поняття, принципи організації пошуку і підрахунку господарських резервів. Методика підрахунку і обґрунтування господарських резервів. Оформлення результатів аналізу господарської діяльності. Технологія прийняття управлінських рішень за результатами проведеного аналізу.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА

Тема 1. Теоретичні основи ціноутворення.

Основні теорії ціноутворення. Теорія трудової вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох чинників, теорія граничної корисності, неокласична теорія. Попит і пропозиція як ціноутворюючі чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції.

Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції. Олігополія як чинник ціноутворення. Формування цін в умовах монополії.

Тема 2. Види та функції цін.

Система цін. Ціни світового та внутрішнього ринків. Класифікація цін за рівнем свободи. Диференціація цін за галузевою формою продукції. Ціна підприємства і ціна реалізації, їх взаємозв'язок. Класифікація цін за територіальним поширенням. Урахування в цінах витрат з доставки продукції до споживача. Франкування цін на внутрішньому ринку. Довідкові та ціни фактичних угод. Стартові та лімітні ціни. Сезонні ціни. Зв'язок між цінами, що функціонують в економіці. Обліково-інформаційна функція ціни та її роль в економіці. Розподільча функція. Стимулююча і балансуєча функції ціни та їх взаємозв'язок. Функція ціни як засіб раціонального розміщення виробництва.

Тема 3. Витратні методи ціноутворення.

Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни. Структура ціни. Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями калькуляції. Склад собівартості за новими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Методи обліку витрат у ціноутворенні. Суть методу обліку повних витрат та його недоліки. Метод обліку прямих витрат. Маржинальний дохід. Методи визначення в ціні прибутку. Нормативний метод. Граничні та розрахункові нормативи рентабельності. Залишковий метод визначення прибутку в ціні. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору. Податок на додану вартість і його визначення в ціні. Посередницько-збутові та торговельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад та порядок визначення. Умови застосування торгово-посередницьких знижок.

Тема 4. Методи ринкового ціноутворення.

Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Визначення точки беззбитковості аналітичним шляхом. Методи, що спираються на попит. Метод балової оцінки. Визначення ціни методом прямих витрат та умови ефективності його застосування. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення. Питома ціна та

параметричні індекси якості. Індиферентна ціна. Особливості визначення цін на продукцію виробничо-технічного призначення. Основні положення визначення ціни методом відносної оцінки технічного рівня продукції.

Тема 5. Цінова політика підприємства.

Цінова політика підприємства та її основні цілі. Необхідність проведення аналізу умов беззбитковості та його завдання. Визначення мінімальної зміни обсягу реалізації за умови зміни самої ціни. Умови досягнення беззбитковості при зміні ціни та змінних витрат. Вплив на беззбитковий приріст реалізації зміни постійних витрат. Графік досягнення беззбитковості продажу при одночасній зміні ціни та постійних витрат. Визначення беззбиткової зміни ціни продажу в умовах пасивного ціноутворення. Цінова стратегія підприємства та її види. Стратегія низьких цін та умови її ефективності. Стратегія високих цін та умови її ефективності. Переваги та недоліки стратегії високих цін. Стратегія нейтрального ціноутворення. Особливості формування цінової стратегії на певні асортиментні групи товарів. Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари. Система цінових знижок. Кількісні цінові знижки. Розробка шкали кількісних кумулятивних знижок. Знижки за швидкість платежу, сезонні, дилерські та інші види знижок.

Тема 6. Ціноутворення в галузях народного господарства.

Ціноутворення у сфері виробництва сільськогосподарської продукції. Система цін і принципи ціноутворення в сільськогосподарському виробництві. Класифікація цін на продукцію в сільськогосподарському виробництві. Методичні підходи до визначення ціни на сільськогосподарську продукцію. Оптово-посередницькі ціни на сільськогосподарську сировину. Ціни на засоби виробництва для підприємств сільського господарства.

Ціноутворення на побутові та комунальні послуги, що надаються населенню. Специфіка формування тарифів на послуги. Тарифи, що регулюються державою. Принципи державної політики в установленні тарифів на житлово-комунальні послуги. Причини диференціації тарифів на житлово-комунальні послуги по регіонах. Принципи побудови та диференціації тарифів

на послуги зв'язку. Фактори, що визначають диференціацію тарифів на послуги зв'язку по території країни.

Ціноутворення у сфері послуг. Транспортні тарифи на перевезення вантажів і методика їх розрахунку. Вантажні тарифи на залізничному транспорті. Вантажні тарифи на автомобільному транспорті. Вантажні тарифи на водному транспорті.

Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на економічні процеси.

Цінова політика держави та її основні цілі. Необхідність державного регулювання цін. Основні форми втручання держави у процес ціноутворення. Пряме регулювання цін та його методи. Непрямі методи державного регулювання цін. Цілі державного регулювання цін. Регулювання цін на продукцію монопольних утворень. Декларування цін. Система органів ціноутворення, їхні завдання та функції. Контроль за додержанням дисципліни цін. Система органів контролю за цінами. Вплив на економіку втручання держави у процесі ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін. Товарний дефіцит та його вплив на ринкові ціни.

Тема 8. Ціноутворення і інфляція.

Ціноутворення і інфляція. Інфляція та її основні причини. Роль цін в інфляційних процесах. Стадії розвитку інфляції та динаміка цін. Наслідки інфляційного зросту цін та їх вплив на розвиток економіки.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ІНВЕСТУВАННЯ

Тема 1. Методологічні основи інвестування

Поняття та визначення інвестиції, інвестиційної діяльності. Учасники процесу інвестування. Економічна роль інвестицій. Інвестиції в мікро- та макроекономіці. Міжнародний рух капіталів.

Тема 2. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності

Зміст, об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності. Етапи, основна мета й завдання інвестиційної діяльності. Організація інвестування.

Вида (форми) інвестицій. Реальне (таке, що утворює капітал) і фінансове (портфельне) інвестування. Пряме та опосередковане інвестування. Внутрішні, іноземні, зовнішні інвестиції; коротко-, середньо- та довгострокові. Критерії дохідності та ризику при інвестуванні. Ризик інвестування (практично відсутній, прийнятний, критичний, катастрофічний).

Державне регулювання Інвестиційної діяльності. Зовнішні умови реалізації проекту.

Тема 3. Фінансові інвестиції

Особливості фінансового інвестування. Фінансовий ринок. Фінансові інструменти.

Методи оптимального управління портфелем фінансових активів (його формування та переформування).

Інвестиційний аналіз емітента цінних паперів. Фундаментальний аналіз. Технічний аналіз. Аналіз господарчої діяльності виробничого підприємства в акціонерній формі.

Вексельний обіг. Фінансові схеми прибутковості боргових зобов'язань.

Тема 4. Інвестиції в засоби виробництва

Поняття інвестицій в засоби виробництва. Види реальних інвестицій: інвестиції оновлення, інвестиції розширення, валові інвестиції.

Показники, що характеризують інвестиції у виробничі фонди: обсяг інвестицій, норма інвестицій, коефіцієнт приросту капіталоемності, нагромадження.

Функції капіталовкладень: приріст нових основних фондів, покриття витрат на основні фонди, створення необхідних запасів.

Форми відтворення основних фондів: нове будівництво, розширення виробництва, реконструкція виробництва, технічне переоснащення. Технологічна структури капіталовкладень.

Тема 5. Інноваційна форма інвестицій

Поняття інноваційного інвестування. Особливості інноваційного процесу. Форми впливу держави на інноваційні процеси: прямі (створення системи

державних контрактів на придбання нових товарів та послуг, надання кредитних пільг для реалізації нових товарів), непрямі (лібералізація податкової та амортизаційної політики, створення соціальної інфраструктури).

Основні етапи розвитку інвестиційної діяльності: розробка комплексного соціально-економічного та науково-технічного прогнозу розвитку країни, створення переліку стратегічних напрямків та системи органів регулювання інноваційною діяльністю формування мережі наукових закладів, створення ефективного механізму концентрації науково-технічних ресурсів..

Тема 6. Залучення іноземного капіталу

Важелі держави для залучення іноземного капіталу: надання пільг, створення спеціальних економічних зон, використання фінансового механізму, створення системи гарантій, інформаційне забезпечення, впровадження системи страхування, створення центрів допомоги іноземним інвесторам.

Стратегія залучення іноземних інвестицій: обґрунтування раціональної інвестиційної політики, реальна наявність економічних передумов, організаційні форми забезпечення процесу реалізації інвестиційних проектів, використання вітчизняних та міжнародних інвестиційних фондів,

Тема 7. Обґрунтування доцільності інвестицій

Система методів і показників обчислення ефективності (привабливості) інвестування.

Оцінювання грошей у часі. Показники ефективності інвестування. Момент приведення. Норма дисконту. Коефіцієнт дисконтування (проведення) за постійної чи змінної норми дисконту.

Чистий дисконтований дохід, термін окупності, індекс дохідності та внутрішня норма дохідності інвестицій.

Оцінка чутливості показників економічної ефективності варіантів інвестування до можливої зміни основних розрахункових параметрів

Особливості оцінки економічної ефективності варіантів інвестування в умовах інфляції, з урахуванням факторів невизначеності та ризику.

Тема 8. Інвестиційні проекти

Поняття, визначення та зміст інвестиційного проекту. Класифікація інвестиційних проектів (стратегічні та тактичні; глобальні та локальні; такі, що утворюють капітал і портфельні; великі, середні, малі). Життєвий цикл інвестиційного проекту.

Техніко-економічне обґрунтування проекту. Некономічні (соціальні, екологічні, політичні) результати проекту, їх опис і обґрунтування. Інвестиційна привабливість проекту. Експертиза інвестиційного проекту, його затвердження та управління ним.

Тема 9. Фінансове забезпечення інвестиційного проекту

Поняття фінансових ресурсів. Головні джерела фінансових ресурсів: прибуток, пайові внески, кредиторська заборгованість, державні субсидії, самофінансування, транстинг, венчурний капітал, іпотечні кредити, готування, гранти, субвенції, спонсори.

Тема 10. Менеджмент інвестицій

Економічна сутність інвестицій. Фактори, що впливають на попит на інвестиції. Класифікація інвестицій за об'єктами вкладення коштів, характером участі в інвестуванні, періодом інвестування, формою власності та регіональною ознакою.

Сутність, мета і завдання інвестиційного менеджменту. Періоди типової реалізації інвестицій: підготовка, реалізація, експлуатація. Задачі менеджменту на кожному із етапів.

Тема 11. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності

Важелі державного регулювання: податкове, фінансово-кредитне, ліцензування, стандартизація і нормування. Види договорів: договір підряду, генеральний договір, прямий договір. Зміст договірних угод.

Тема 12. Використання інвестицій.

Порядок прийомки виконаних робіт і готових об'єктів: прийомка від замовника підрядником, прийом від підрядника робочою комісією замовника, прийомка Державною комісією закінченого будівництвом підприємства. Характеристика перелічених етапів прийомки.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ПРОГНОЗУВАННЯ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Тема 1. Предмет, метод та методологія прогнозування.

Сутність та значення прогнозування соціально-економічного розвитку. Форми передбачення. Зв'язок прогнозування з перспективним плануванням. Типологія прогнозування. Основні джерела прогнозної інформації. Методологія прогнозування як наука, що вивчає принципи підходу до різних об'єктів, що вивчаються: історичний, комплексний, системний, структурний та системно-структурний. Основні економічні закони та їх використання при соціально-економічному прогнозуванні. Загальні економічні закони.

Тема 2. Система та принципи економічного прогнозування.

Поняття «системи» як одного цілого складеного із частини, що поєднує в собі основні аспекти продуктивних сил та виробничих відносин: продуктивності праці, використання та відновлення трудових ресурсів і темпи економічного зростання, розвиток окремих галузей народного господарства, структурні зрушення в виробництві; динаміка, обсяг, склад і якість продукції, що виробляється; міжгалузеві зв'язки; територіальне розміщення виробництва; раціональне використання природних ресурсів по економічних районах країни; зовнішні економічні зв'язки і т. ін.

Вихідні фактори в системі економічного прогнозування; прогноз природних ресурсів, науково-технічні прогнози, демографічні прогнози та прогнози соціального розвитку.

Основні принципи економічного та соціального прогнозування: єдність політики та економіки, системність прогнозування, адекватність прогнозів об'єктивним закономірностям розвитку.

Основні етапи прогнозування: науковий аналіз процесів і тенденцій, дослідження об'єктивних зв'язків, моделювання об'єкта прогнозування, виявлення альтернатив розвитку економіки та вибір оптимальних рішень.

Тема 3. Методи економічного прогнозування.

Класифікація методів прогнозування: інтуїтивні (інтерв'ю, аналітичний, побудови сценаріїв, психоінтелектуальний, генерації ідей, експертного прогнозування та ін.) та формалізовані (екстраполяції, моделювання, матричні та імітаційні). Їх сутність і коротка характеристика.

Тема 4. Прогнозування науково-технічного прогресу.

Науково-технічний прогрес – основа вдосконалення усіх елементів продуктивних сил і виробничих відносин: засобів і предметів праці, робочої сили, технології виробництва, організації управління виробництвом. Сутність, зміст і порядок розробки двох планових перспективних документів: Комплексної програми науково-технічного прогресу на 20 років та основних напрямків економічного і соціального розвитку країни на 10 років.

Термінові стадії розвитку науково-технічного прогресу: фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, розробки (конструкторські, технологічні, проектні та організаційні), підготовка до виробництва, серійне виробництво і експлуатація. Їх сутність та призначення. Рівні та структура прогнозу науково-технічного прогресу.

Тема 5. Моделі економічного прогнозування.

Система економіко-математичних моделей. Класифікація певних видів моделей економічного і соціального прогнозування в залежності від критерію оптимізації найкращого чи очікуваного результату.

Факторні моделі. Структурні моделі. Однопродуктові та багатодуктові моделі. Незмінна та пропорційно змінна модель. Модель динамічного міжгалузевого балансу.

Економетричні макроекономічні моделі прогнозування: моделі, що складаються з одного рівняння, моделі, що складаються із систем рівнянь.

Прогнозування макропоказників. Модель народногосподарської динаміки.

Тема 6. Планування та прогнозування темпів зростання, пропорцій, структури і ефективності економіки

Національні рахунки і економічні моделі прогнозів. Моделі довго термінових макроекономічних прогнозів: односекторна та багатосекторна моделі. Моделі середньо термінових макроекономічних прогнозів, балансові між галузеві моделі прогнозів. Макроекономічне міжгалузеве балансове планування: блок грошових доходів і витрат, блок продукції витрат факторів в незмінних цінах, блок цін, зворотний зв'язок з блоком грошових доходів і витрат.

Тема 7. Прогнозування, планування і державне регулювання діяльності підприємства.

Типи прогнозування, які використовують в практичній діяльності підприємства. Основні принципи прогнозування та планування на підприємстві.

Методи планування. Основні розділи стратегічного плану підприємства. Класифікація показників планів підприємства. Оперативне виробниче планування.

Бізнес-план, як комплексний плановий документ підприємницької діяльності.

Тема 8 Регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

Тенденції міжнародного товарообміну і інвестування. Застосування мита: митно-ціновий протекціонізм, квота-нетарифний протекціонізм. Вплив мита малої країни та великої країни, мито і проміжні товари.

Квотування та інші кількісні обмеження експорту: квотування, добровільне обмеження експорту, субсидії і демпінг.

Митний союз. Післядія митного союзу. Сучасний протекціонізм і стимулювання інвестицій: захист галузей що старіють, податкові збори, перерозподіл доходів, торговий баланс, зайнятість, санкції, незалежність, стратегічні переваги.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ 2

Тема 1. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг

Значення та завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг. Загальна схема і послідовність проведення аналізу. Система показників продукції та обсягів виробництва. Фактори виробництва продукції. Інформаційна база аналізу.

Аналіз якості продукції і робіт. Показники якості. Сортність і методика її аналізу. Аналіз впливу зміни якості на економічні показники роботи підприємства. Аналіз виробничого браку підприємства. Аналіз комплектності та ритмічності роботи підприємства. Пошук резервів збільшення обсягів випуску продукції.

Тема 2. Аналіз використання трудових ресурсів

Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.. Аналіз використання трудових ресурсів. Аналіз продуктивності праці. Аналіз трудомісткості праці. Основними задачами аналізу .

Джерела інформації для аналізу: план економічного і соціального розвитку підприємства, статистична звітність по праці, звіт про рух робочої сили і робочих місць, звіт про колектив працівників в апараті керування й оплаті їхньої праці, дані табельного обліку і відділу кадрів.

Тема 3. Аналіз використання основних виробничих фондів

Аналіз технічного рівня розвитку виробництва. Ефективність використання ОФ. Використання машин і устаткування. Одним з найважливіших факторів підвищення ефективності виробництва на промисловому підприємстві є забезпечення їх основними фондами (ОФ) у необхідному асортименті і більш повному їхньому використанні. Важливе значення має аналіз вивчення руху і технічного стану основних виробничих фондів. Ефективність використання ОФ. Фондовіддача, фондомісткість, рентабельність, питома вага капітальних вкладень на 1 грн. товарної продукції

Аналіз руху і технічного стану основних виробничих фондів. Показники, що характеризують ефективність використання основних виробничих фондів. Вплив факторів на фондівіддачу ОВФ. Ступінь використання виробничих потужностей. Аналіз балансу часу роботи обладнання. Резерви збільшення фондівіддачі і обсягу виробництва

Тема 4. Аналіз використання матеріальних ресурсів

Задачі аналізу, джерела інформації. Аналіз виконання плану матеріально-технічного постачання і забезпеченості матеріальними ресурсами. Аналіз використання матеріальних ресурсів. Ріст потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Екстенсивний шлях. Інтенсивний шлях веде до збільшення обсягів виробництва продукції і зниженню собівартості. Матеріаловіддача. Матеріаломісткість. Коефіцієнт матеріальних витрат. План матеріально-технічного постачання. Заявки на постачання матеріальних ресурсів.. Форми статистичної звітності про наявність матеріальних ресурсів. Оперативні дані відділу матеріально-технічного постачання.. Аналітичні дані бухгалтерського обліку про надходження, витрати і залишки матеріальних ресурсів.

Тема 5. Аналіз собівартості промислової продукції

Аналіз загальної суми витрат на виробництво товарної продукції. Об'єктами аналізу собівартості продукції. Джерела інформації. Групування витрат за призначенням. Статті калькуляції. Аналіз витрат на 1 грн. товарної продукції.

Аналіз собівартості найважливіших виробів. Визначення резервів зменшення собівартості продукції. Основними резервами зменшення собівартості продукції. Резерв зменшення матеріальних витрат Резерв скорочення витрат на утримання основних фондів за рахунок реалізації, консервації, передачі в довгострокову оренду і списання непотрібних, зайвих. Резерви економії накладних витрат. Додаткові витрати на освоєння резервів . Аналіз собівартості по статтям калькуляції.

Тема 6. Аналіз майна підприємства

Системний підхід до визначення терміну і методів оцінки майна підприємства. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування майна. Аналіз

структури капіталу та її оптимізації. Аналіз власного капіталу підприємства. Аналіз ефективності фінансування і використання майна підприємства.

Тема 7. Аналіз ділової активності підприємства

Теоретичні аспекти оцінки ділової активності суб'єктів господарювання. Основні напрями оцінки ділової активності підприємства. Методика здійснення аналізу ділової активності підприємства.

Тема 8. Аналіз банкрутства підприємства.

Аналітична діагностика можливого банкрутства. Характеристика показників неплатоспроможності підприємства можливого банкрутства. Вплив інфляції на прийняття рішень фінансового характеру

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Виробнича практика покликана формувати у фахівця ВНЗ професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на конкретному кроці в реальних умовах роботи підприємства, шляхом використання в виробничих умовах різних обов'язків, притаманних майбутньої професії.

Виробнича практика студентів фаху 6.050100 “Облік і аудит” запроваджується після третього курсу у відповідності з “Положенням про виробничу практику студентів вищих навчальних закладів України”. Практика впроваджується наприкінці 6 семестру та триває три тижні.

Мета практики - одержання, поглиблення й закріплення теоретичних знань про технологію виробництва, технологічну документацію, економіку, організацію та техніку безпеки праці на виробництві.

Завдання практики:

- вивчення організаційної структури підприємства;
- вивчення правил техніки безпеки і заходів щодо організації безпечної праці на робочих місцях;
- вивчення технологічної документації.

Після закінчення виробничої практики студент повинен скласти звіт з практики. Звіт про виробничу практику є основним документом, який характеризує роботу студента під час практики.

4 КУРС

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет міжнародної економіки. Види інвестицій. Основні етапи еволюції зовнішньої структури фірми. Міжнародний поділ факторів виробництва. Міжнародна економіка та її структура. Міжнародні інститути регулювання економічного розвитку.

Тема 2. Міжнародна торгівля

Митницькі податки. Митницькі тарифи і рівень захисту зального виробництва. Нетарифні бар'єри. Монополія зовнішньої торгівлі. Квотування. Ліцензування. Національний протекціонізм.

Тема 3. Світовий ринок товарів послуг

Вплив держави на зовнішньоторговельне відношення здійснюється за допомогою торговельної політики. Політика ізоляції. Політика протекціонізму. Сприяння власному виробникові, захист внутрішнього ринку прямими і не прямими методами торговельної політики. Політика вільної торгівлі - максимальне обмеження тарифних і не тарифних для підтримки конкуренції в тому числі на внутрішньому ринку. Політика насичення дефіцитного. Інструменти торговельної політики.

Тема 4. Світовий ринок товарів послуг.

Міжнародний фінансовий ринок — це система ринкових відносин, що забезпечує акумуляцію і перерозподіл капіталу між кредиторами і позичальниками через посередників на основі попиту і пропозиції на капітал. Світові фінансові потоки обслуговують міжнародну торгівлю товарами,

послугами, перерозподіл капіталів та робочої сили між країнами. Головні канали руху фінансових потоків. Вплив ТНК на світові фінансові потоки. Організаційно-фінансові засади функціонування ТНК.

Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.

Міжнародний рух капіталу. Правило Вальрасу. Форми міжнародного руху капіталу: офіційний капітал, частий (недержавний капітал), підприємницький капітал, судний капітал, середньостроковий і довгостроковий капітал, короткостроковий капітал. Прямі інвестиції, портфельні інвестиції. Інвестиційна позиція. Прямі закордонні інвестиції. Причини прямих закордонних інвестицій. Економічний ефект прямих інвестицій. Оцінка об'єму прямих інвестицій. Державна підтримка прямих інвестицій.

Тема 6. Міжнародний кредит

Інструменти міжнародного кредитування: торгові кредити, займи валюта, депозити, інші активи і пасиви. Міжчасова торгівля. Оцінка об'ємів міжнародного кредитування.

Тема 7. Світовий ринок праці.

Світовий (міжнародний) ринок праці — це система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту. Формування міжнародного ринку праці У структурі міжнародного ринку праці вирізняються два найзначніші сегменти. Перший сегмент охоплює робочу силу, яка характеризується відносно постійною зайнятістю, стабільністю трудових навичок, високим рівнем кваліфікації й зарплати, а також доволі чіткою ієрархією кваліфікації.

Тема 8. Міжнародна трудова міграція

Теорії міжнародної трудової міграції. Види трудової міграції. Економічні факти міграції. Масштаби і напрямки міграції робочої сили: Кількісні показники. Масштаби міграції. Державне регулювання міграції. Механізми контролю міграції. Регулювання імміграції. Стимулювання рееміграції.

Тема 9. Світова валютна система

Ремонтне регулювання - внутрішня властивість валютного ринку. Загальна характеристика валютного ринку. Необхідність валютного регулювання. Суб'єкти валютного ринку. Розміри валютного ринку. Світові валютні центри. Види валют та валютних операцій. Механізм валютного регулювання. Роль світового банку у валютному регулюванні. Об'єкти валютного регулювання: поняття валютного курсу, види валютних курсів. Інструменти валютного регулювання.

Тема 10. Міжнародні розрахунки

Міжнародний ринок валют. Форми торгівлі валютою. Структура валютного ринку. Арбітраж. Валютні ризики. Міжнародні ринки довгових обов'язків. Структура кредитного ринку. Міжнародний ринок титулів власності. Структура ринку акцій. Міжнародний ринок дериватів, - інструмент торгівлі ризиком фінансових інновацій.

Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Платіжний баланс: поняття, його статті та їх характеристика. Види платіжних балансів. Диспропорції платіжного балансу. Платіжний баланс України.

Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція

Зовнішньоекономічна діяльність на Україні. Зовнішньоекономічні відносини України. Формування відкритої економіки. Тенденції і суперечності розвитку зовнішньої торгівлі. Концептуальні основи зовнішньоекономічної стратегії. Механізм реалізації зовнішньоекономічної політики. Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз і приєднання до ТАТТ/СОТ. Митний союз і зони вільної торгівлі.

Тема 13. Глобалізація економічного розвитку

Глобалізація викликає активізацію всіх напрямів зовнішньоекономічної діяльності в державі. Лібералізація в Україні створила умови для виходу на зовнішні ринки великої кількості господарюючих суб'єктів, які здійснюють різні зовнішньоекономічні операції. Тому на фоні посилення процесів щодо вступу країни до ВТО та загостренні міжнародної конкуренції все більш

актуальним стає питання дослідження існуючих у світі підходів, методів та форм державного регулювання, які дозволяють країнам здійснювати дієвий вплив на формування структури та напрямків розвитку ефективних світогосподарських зв'язків.

Тема 14. Інтеграція України у світову економіку

Становлення інтеграційних процесів. Передумови інтеграції. Цілі інтеграції. Типи інтеграційних об'єднань. Етапи інтеграції. Інтеграційні об'єднання. Принципи оцінки інтеграції. Статистичні і динамічні ефекти інтеграції: ефект створення торгівлі, ефект відхилення торгівлі, теорія „другого кращого“. Західноєвропейська інтеграція. Єдиний ринок ЕС. Механізм управління ЕС. Політика в області сільського господарства. Відношення до третіх держав. Єдині фінансові інструменти.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II

Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань

Основні вимоги П(С)БО 11 «Зобов'язання». Облік короткострокових кредитів банків. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік короткострокових векселів виданих. Облік короткострокових дисконтних векселів. Облік кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Облік поточних зобов'язань за розрахунками.

Тема 2 Облік довгострокових зобов'язань

Основні вимоги П(С)БО 11 «Зобов'язання». Теперішня вартість довгострокового зобов'язання. Облік довгострокових кредитів банків. Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями: облік облігацій, випущених з дисконтом; облік облігацій, випущених з премією. Облік довгострокових векселів виданих. Облік інших довгострокових зобов'язань. Розкриття інформації щодо зобов'язань у Примітках до фінансової звітності. Узагальнення операцій з обліку зобов'язань в регістрах бухгалтерського обліку.

Тема 3. Облік праці та її оплати

Законодавчо - нормативна база обліку праці та її оплати. Заробітна плата: поняття, форми оплати праці. Системи оплати праці. Особливості здійснення інших виплат працівникам. Нарахування на заробітну плату та утримання із заробітної плати: єдиний соціальний внесок; податок на доходи фізичних осіб. Облік оплати відпусток. Розрахунок розміру допомоги з тимчасової непрацездатності та її облік.

Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів

Загальні положення про податки та обов'язкові платежі. Характеристика рахунків з обліку розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами. Облік податку на прибуток. Облік податку на додану вартість.

Тема 5. Облік доходів і витрат

П(С)БО 15 «Дохід». П(С)БО 16 «Витрати». Загальні принципи обліку доходів і витрат та їх відображення в фінансовій звітності. Класифікація доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Особливості визнання та облік різних видів: доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), доходу від надання послуг, доходу за операціями з цільового фінансування, доходу за бартерним контрактом. Облік фінансових доходів і витрат. Вирахування з доходу. Облік наданих знижок. Облік повернення товарів. Визнання та облік витрат. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Облік загальновиробничих витрат. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних доходів та витрат. Облік інших доходів і витрат. Облік доходів і витрат від надзвичайної діяльності. Розкриття інформації про витрати у Примітках до фінансової звітності. Узагальнення операцій з обліку доходів і витрат у регістрах фінансового обліку.

Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів

Суть, поняття доходів майбутніх періодів. Склад доходів майбутніх періодів. Узагальнення інформації щодо одержаних у звітному періоді платежів, які підлягають включенню до доходів у майбутніх звітних періодах. Характеристика рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів».

Тема 7. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати». Поняття та порядок визначення фінансових результатів. Визначення та облік чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, послуг). Розрахунок та облік валового прибутку (збитку). Визначення та облік фінансового результату – прибутку (збитку) – від операційної діяльності. Розрахунок і облік прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування. Визначення та облік прибутку (збитку) від звичайної діяльності. Визначення та облік чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Облік формування чистого прибутку. Облік використання прибутку підприємства. Порядок відображення прибутків та збитків у фінансовій звітності.

Тема 8. Облік власного капіталу

Визнання капіталу. Класифікація капіталу. Оцінка капіталу. Відображення операцій з капіталу в фінансовому обліку. Облік статутного капіталу акціонерного товариства: порядок формування та зміни статутного капіталу. Облік додатково вкладеного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку. Облік резервного капіталу. Облік вилученого капіталу: викуп акцій; операції з викупленими акціями.

Тема 9. Облік неоплаченого капіталу

Характеристика неоплаченого капіталу. Оцінка неоплаченого капіталу. Характеристика рахунку 46 «Неоплачений капітал». Аналітичний облік неоплаченого капіталу. Загальна схема фінансового обліку неоплаченого капіталу. Облік списання сум, отриманих за підпискою на зменшення неоплаченого капіталу. Облік погашення заборгованості засновників та акціонерів з підписки.

Тема 10. Фінансова звітність

Мета фінансової звітності. Склад і призначення фінансової звітності.
Баланс: П(С)БО 2 «Баланс»; загальні вимоги до складання звіту; елементи звіту; порядок складання звіту; характеристика розділів і статей балансу. **Звіт про фінансові результати:** мета звіту; елементи звіту; П(С)БО 3 «Звіт про

фінансові результати», П(С)БО 16 «Витрати», порядок складання звіту. **Звіт про рух грошових коштів:** П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів»; мета звіту; структура звіту; загальні вимоги до складання звіту; методи складання звіту; порядок складання Звіту про рух грошових коштів. **Звіт про власний капітал:** П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал»; загальні вимоги до складання звіту; порядок складання звіту. Примітки до фінансової звітності.

Курсова робота

Курсова робота розроблена на базі вимог освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристика (ОКХ) підготовки бакалавра.

Курсова робота виконується на тему «Облік активів, власного капіталу та зобов'язань на промисловому підприємстві».

Мета курсової роботи – опанування та набуття практичного досвіду ведення фінансового обліку на промисловому підприємстві, як результат проявлення здібностей виконувати професійну роль бухгалтера відповідно до чинного законодавства на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів з урахуванням реального середовища.

Завдання курсової роботи: на підставі даних фінансового обліку на початок звітного періоду скласти баланс підприємства станом на початок звітного періоду; в журналі реєстрації господарських операцій проставити кореспонденцію рахунків; здійснити необхідні розрахунки за результатами здійснених господарських операцій; скласти Головну книгу, облікові регістри, оборотну відомість; скласти фінансову звітність, провести аналіз та зробити висновки за результатами діяльності; внести пропозиції щодо раціональної організації та ведення фінансового обліку активів, власного капіталу та зобов'язань.

Курсова робота виконується згідно методичних рекомендацій, вихідні дані для виконання курсової роботи індивідуальні для кожного студента.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Поняття управлінського обліку та етапи його розвитку. Історичний огляд управлінського обліку. Основні концепції управлінського обліку. Взаємозв'язок та відмінності фінансового та управлінського обліку. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи та функції управлінського обліку. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства. Базові моделі управлінського обліку. Зв'язок управлінського обліку із обліковою політикою підприємства. Процес формування облікової інформації за рівнями управління. Система записів господарських операцій на рахунках управлінського та фінансового обліку. Функції бухгалтерів-аналітиків та розподіл обов'язків в бухгалтерії.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат

Поняття витрат в управлінському обліку. Принципи класифікації витрат. Класифікація витрат виробництва в Україні. Класифікація витрат у високорозвинутих країнах дальнього зарубіжжя. Класифікація витрат за статтями та елементами витрат. Об'єкти витрат та центри відповідальності. Розподіл витрат між підрозділами підприємства та об'єктами калькулювання. Методи вивчення поведінки витрат; побудова функцій витрат.

Тема 3. Система обліку і калькулювання за повними витратами

Об'єкти калькулювання. Методи калькулювання собівартості продукції в Україні; їх характеристика. Особливості обліку і оцінки незавершеного виробництва в Україні. Методи калькулювання в зарубіжній практиці. Розподіл витрат допоміжних підрозділів. Особливості обліку та розподілу виробничих накладних витрат. Попроцесорний метод калькулювання з використанням методу ФАЙФО та методу середньозваженої. Калькулювання на основі діяльності (ABC). Сутність калькулювання за повними витратами. Переваги та недоліки калькулювання повної собівартості. Вивчення різниць між обліком

повної та неповної собівартості. Проблеми удосконалення обліку витрат і калькулювання собівартості.

Тема 4. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Сутність системи “Директ-костинг”, її розвиток. Поняття маржинального доходу та його використання в прийнятті управлінських рішень. Переваги та недоліки системи “Директ-костинг”. Аналіз та порівняння калькулювання змінних і повних витрат. Вплив системи калькулювання на формування фінансового результату. Використання калькулювання змінних витрат для планування та контролю.

Тема 5. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку: "витрати-обсяг прибуток". Аналіз чутливості прибутку до зміни витрат, ціни та обсягу реалізації. Розрахунок точки беззбитковості. Аналіз взаємозв'язку "витрати-обсяг прибуток" в умовах багатопродуктового виробництва. Графічне зображення взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку. Економічна та бухгалтерська модель аналізу беззбитковості.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Сутність нормативного обліку. Нормативне калькулювання як елемент управлінського контролю. Нормативна калькуляція. Облік зміни норм. Облік відхилень від норм. Калькулювання фактичної собівартості груп однорідної продукції, виходячи з їх нормативної собівартості та відхилень від норм. Аналіз відхилень за причинами та винуватцями. Система “Стандарт-кост” як зарубіжний аналог нормативного методу калькулювання.

Тема 7. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Аналіз варіантів альтернативних рішень. Диференційний аналіз релевантних даних для прийняття управлінських рішень. Оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень. Формула оптимального (економічного) розміру замовлення. Рішення відносно ціноутворення. Розгляд

ситуацій: купляти чи виробляти, чи приймати спецзамовлення, чи проводити модернізацію виробничої лінії та інші.

Тема 8. Бюджетування і контроль

Суть та цілі бюджетного планування. Роль бюджетування у плануванні, контролі та прийнятті рішень. Види та значення бюджетів. Статичні бюджети та гнучкі бюджети. Складання і взаємне узгодження бюджетів. Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.

Тема 9. Облік і контроль за центрами відповідальності

Концепція центрів і обліку відповідальності. Види центрів відповідальності. Облік відповідальності на основі стандартних витрат. Принципи оцінки діяльності центрів відповідальності. Особливості обліку діяльності центрів прибутку, витрат і інвестицій. Організація обліку відповідальності по методу “тариф-година-машина”. Концепція обліку за центрами відповідальності. Принципи оцінки діяльності центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів інвестицій. Завдання трансфертного ціноутворення. Вплив трансфертного ціноутворення на показники результатів діяльності.

Курсова робота

Розрахунок показників для прийняття управлінських рішень.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

АУДИТ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Історія розвитку аудиту. Етапи розвитку аудиту в Україні. Призначення та необхідність аудиту. Теорія потреби потенційного чи існуючого інвестора. Теорія агентів. Теорія мотивацій. Основні принципи аудиту. Предмет аудиту. Об’єкти аудиту. Мета та завдання аудиторської перевірки.

Тема 2 Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Нормативно-правова база регулювання аудиторської діяльності. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності. Організаційна структура Спілки аудиторів України. Структура Аудиторської палати України. Функції професійних організацій аудиторів України. Інформаційне забезпечення аудиторської діяльності.

Тема 3 Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Методи аудиту фінансової звітності. Методичні прийоми проведення аудиту. Методичні прийоми організації аудиту. Прийоми документального контролю. Прийоми фактичного контролю. Спеціальні прийоми дослідження фактів дійсності. Способи перевірки документів. Критерії оцінювання фінансової звітності.

Тема 4 Аудиторський ризик і оцінюванню системи внутрішнього контролю

Суттєвість в аудиті. Суть аудиторського ризику та його оцінка. Взаємозв'язок між суттєвістю та аудиторським ризиком. Основні завдання внутрішнього контролю. Структура системи внутрішнього контролю. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю. Основні етапи оцінювання системи внутрішнього контролю.

Тема 5 Планування аудиту

Етапи (стадії) аудиторського процесу. Основні положення МСА 300 «Планування». Основні етапи та послідовність робіт на стадії планування аудиторської перевірки. Попереднє планування. Загальний план аудиторської перевірки. Програма аудиторської перевірки. Робоча документація на стадії планування аудиту.

Тема 6 Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Концепція аудиторських доказів. МСА 500 «Аудиторські докази». Основні вимоги до аудиторських доказів. Спеціальні прийоми отримання аудиторських доказів: тести (процедури) узгодженості (відповідності); тести (процедури) підтвердження (незалежні). Використання тверджень при отриманні аудиторських доказів. Взаємозв'язок між прийомами аудиту, його

завданнями та видами аудиторських доказів. Аудиторські процедури для одержання аудиторських доказів. Основні положення МСА 230 «Документація». Форма та зміст робочих документів.

Тема 7 Аудит фінансової звітності

Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів згідно МСА 200. Методичні прийоми проведення аудиторської перевірки фінансової звітності. Загальний огляд фінансової звітності. Формальна та аналітична перевірка фінансової звітності. Перевірка правильності складання фінансової звітності: Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про власний капітал, Звіту про рух грошових коштів. Програми аудиту фінансової звітності. Робочі документи при аудиті фінансової звітності. Загальна оцінка фінансового стану підприємства та зміни його фінансових показників за звітний період.

Тема 8 Аудиторський висновок та інші підсумкові документи

Основні положення МСА 700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність». Види аудиторського висновку про фінансову звітність. Обставини, які можуть призвести до висловлення іншої думки, ніж безумовно-позитивна. Аудиторський висновок при виконанні завдань з аудиту спеціального призначення. Інші підсумкові документи.

Тема 9 Підсумковий контроль

Аналітичні процедури наприкінці аудиторської перевірки. Ступінь достовірності аналітичних процедур. Перевірка заходів контролю щодо підготовки інформації, використаної в аналітичних процедурах. МСА 520 «Аналітичні процедури». Поточний та підсумковий контроль проведення аудиту.

Тема 10 Реалізація матеріалів аудиту

Завершальна стадія аудиту – узагальнення та реалізація результатів аудиту. Заключні процедури: оцінка отриманих доказів, перевірка якості аудиту, оцінка здатності підприємства продовжувати свою діяльність. Підготовка інформації для клієнта. Звіт про результати аудиторської перевірки.

Складання аудиторського висновку. Контроль за усуненням недоліків, виявлених при аудиті.

Тема 11 Аудиторські послуги, їх об'єкти та види

Поняття, об'єкти та види аудиторських послуг. Супутні аудиторські послуги відповідно МСА 120 «Концептуальна основа міжнародних стандартів аудиту. Огляд фінансових звітів. Погоджені процедури. Підготовка інформації. Документальне оформлення результатів аудиторських послуг згідно з вимогами чинного законодавства України.

Тема 12 Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти та суб'єкти

Внутрішній контроль: суть, класифікація, об'єкти, суб'єкти. Внутрішній аудит: поняття, призначення. Суб'єкти та об'єкти внутрішнього аудиту. Етапи внутрішнього аудиту. Порядок оцінки внутрішнього аудиту.

Тема 13 Методичні прийоми внутрішнього аудиту

Методичні прийоми внутрішнього аудиту. Методика вивчення та документування внутрішнього аудиту. Прийоми документального контролю. Прийоми фактичного контролю. Спеціальні прийоми дослідження фактів дійсності. Способи перевірки документів.

Тема 14 Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

Документальне оформлення аудиторської перевірки. Робоча документація. Звітні документи. Висновки та пропозиції аудиторів за результатами перевірки. Прийняття рішень за результатами аудиту та контроль за виконанням. Усунення виявлених аудитором недоліків та порушень.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОБЛІК У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Основи побудови бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Роль бухгалтерського обліку в управлінні бюджетними установами, його функції та завдання. Бухгалтерський баланс. План рахунків бухгалтерського обліку бюджетної установи. Форми бухгалтерського обліку бюджетної установи. Облік доходів і видатків (загального фонду). Основні принципи і методи

фінансування бюджетних установ. Облік фінансування за відомчою структурою. Облік фінансування через органи Державного казначейства. Облік операцій на поточних (бюджетних) рахунках у банках та реєстраційних рахунках в органах Державного казначейства. Облік касових і фактичних видатків. Облік доходів і видатків (спеціального фонду). Склад, класифікація і завдання обліку коштів спеціального фонду. Облік спеціальних коштів. Облік сум за дорученнями. Облік інших власних надходжень та інших доходів бюджетних установ. Облік фінансово-розрахункових операцій. Облік операцій з іноземною валютою. Облік інших грошових операцій. Облік розрахунків з оплати праці, страхування і стипендій. Облік необоротних активів. Поняття, класифікація та оцінка основних засобів бюджетних установ. Синтетичний облік надходження та оприбуткування основних засобів. Облік нематеріальних активів. Синтетичний облік надходження та оприбуткування нематеріальних активів. Облік запасів. Облік матеріалів, продуктів харчування, медикаментів та малоцінних і швидкозношуваних предметів. Облік витрат і доходів виробничих (навчальних) майстерень. Облік підсобних (навчальних) сільських господарств. Облік науково-дослідних робіт за господарськими договорами та розрахунків із замовниками. Складові власного капіталу бюджетних установ. Функції власного капіталу бюджетних установ. Завдання обліку власного капіталу. Синтетичний та аналітичний облік фондів бюджетних установ. Облік результатів виконання кошторису. Інвентаризація: поняття та методика проведення. Облік результатів інвентаризації.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОБЛІК У БАНКАХ

Класифікація банківських операцій. Зміст пасивних операцій банків. Зміст активних операцій банків. Банківська документація. Основи обліку та відображення у фінансовій звітності. Основи побудови бухгалтерського обліку в банках. Сутність і види господарського обліку. Характеристика окремих видів бухгалтерського обліку, об'єкти обліку. Організація обліково-операційної роботи банку. Облікова політика банку. Характеристика обліково-операційної

роботи в банку. Побудова та функції обліково-операційного апарату. Банківська документація, її види. Документообіг за банківськими операціями. Внутрішньобанківський контроль, його сутність і види. Характеристика плану рахунків бухгалтерського обліку банків. Особливості побудови плану рахунків. Структура класів плану рахунків. Організація аналітичного обліку в банках. Облік касових операцій. Організація роботи касового апарату банку. Правила виконання касових операцій. Облік розрахункових операцій. Принципи організації безготівкових розрахунків. Вимоги до оформлення розрахункових документів. Облік капіталу. Склад і оцінка капіталу банку. Облік операцій з формування статутного капіталу. Порядок обліку емісійних різниць. Облік розрахунків з акціонерами банку. Облік субординованого боргу банку та інших статей додаткового капіталу. Порядок обліку фінансових результатів діяльності банку та їх розподіл. Облік доходів і витрат банку. Облік депозитних операцій. Облік операцій з кредитування. Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитних операцій. Облік операцій з цінними паперами. Облік операцій в іноземній валюті. Класифікація основних засобів і нематеріальних активів та їх вартісна оцінка. Бухгалтерський облік придбання основних засобів і нематеріальних активів. Обмін основних засобів і нематеріальних активів. Порядок та облік переоцінки основних засобів і нематеріальних активів. Облік амортизації основних засобів і нематеріальних активів. Облік операцій з фінансового лізингу на балансі лізингодавця та лізингоодержувача. Облік операцій з оперативного лізингу. Продаж необоротного активу з укладенням угоди про його одержання продавцем у лізинг (оренду).

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ

Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні підприємством.

Тема 2. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису.

Тема 3. Інформаційні технології оброблення економічної інформації.

Тема 4. Організація інформаційної бази систем оброблення економічної інформації.

Тема 5. Організаційно-методичні основи створення та функціонування інформаційних систем в обліку.

Тема 6. Автоматизація обліку основних засобів.

Тема 7. Автоматизація обліку матеріальних цінностей

Тема 8. Автоматизація обліку праці та заробітної плати

Тема 9. Автоматизація обліку готової продукції та її реалізації

Тема 10. Автоматизація обліку фінансово-розрахункових операцій

Тема 11. Автоматизація обліку витрат на виробництво.

Тема 12. Автоматизація зведеного обліку і складання звітності.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОКУМЕНТУВАННЯ В ОБЛІКУ І АУДИТІ

Тема 1. Документування господарських операцій в системі бухгалтерського обліку.

Документи і господарські операції. Класифікація документів за ознаками та групами. Функції документообігу на підприємстві. Принципи раціональної організації документообігу. Організація зберігання бухгалтерських документів. Складання номенклатури справ бухгалтерії. Організація зберігання документів у бухгалтерії до здачі в архів. Зберігання документів в архіві підприємства.

Тема 2. Облік бланків суворої звітності – трудові книжки.

Книга обліку бланків трудових книжок і вкладишів до них. Книга обліку руху трудових книжок і вкладишів до них. Акт на списання бланків трудових книжок і вкладишів до них.

Тема 3. Первинний облік необоротних активів.

Документальне оформлення операцій з основними засобами. Акт приймання-передачі основних засобів. Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів. Акт на списання основних

засобів. Акт на списання автотранспортних засобів. Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини. Інвентарна картка обліку основних засобів. Опис інвентарних карток по обліку основних засобів. Картка обліку руху основних засобів. Інвентарний список основних засобів. Розрахунок амортизації основних засобів. Облік малоцінних необоротних активів. Первинний облік нематеріальних активів. Відомість обліку нематеріальних активів і нарахованої амортизації.

Тема 4. Первинні документи з обліку коштів та розрахунків.

Документи з безготівкових розрахунків платіжної системи України. Вказівки щодо заповнення реквізитів розрахункових документів на паперових носіях, їх реєстрів і заяви про відкриття акредитива. Виписка банку. Платіжне доручення. Платіжна вимога. Реєстр платіжних вимог. Розрахунковий чек. Заява на акредитив. Вексель і вексельна документація. Авізо. Акт пред'явлення векселя до акцепту. Акт пред'явлення векселя до платежу. Вексельна розписка. Вексельне повідомлення. Реєстр векселів. Доручення. Документальне оформлення касових операцій. Прибутковий касовий ордер. Видатковий касовий ордер. Оголошення на внесок готівкових коштів. Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів. Касова книга. Первинний облік розрахунків з підзвітними особами. Журнал реєстрації посвідчень про відрядження. Авансовий звіт.

Тема 5. Первинні документи з обліку запасів.

Журнал обліку вантажів, що надійшли. Доручення. Акт списання бланків довіреностей. Журнал реєстрації довіреностей. Прибутковий ордер. Акт про приймання матеріалів. Лімітно-забірна картка. Акт-вимога на заміну матеріалів. Накладна-вимога на відпуск матеріалів. Картка складського обліку матеріалів. Реєстр приймання-здачі документів. Відомість обліку залишків матеріалів на складі. Акт про приймання устаткування. Акт приймання-передачі устаткування до монтажу. Сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від установлених норм запасу. Матеріальний звіт. Інвентарний опис. Акт про витрату давальницьких матеріалів. Картка

обліку устаткування для установлення. Товарно-транспортна накладна. Рахунок-фактура. Податкова накладна.

Тема 6. Документальне оформлення операцій з МШП.

Відомість поповнення постійного запасу інструментів. Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Замовлення на ремонт або заточування інструментів. Акт вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів. Акт на списання інструментів та обмін їх на придатні. Особова картка обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв. Видача та повернення спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв. Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 7. Первинна документація з обліку праці і заробітної плати.

Наказ про прийняття на роботу. Особова картка працівника. Наказ про надання відпустки. Наказ про припинення трудового договору. Табелі обліку використання робочого часу. Розрахунково-платіжна відомість. Розрахунок суми тимчасової непрацездатності та відпускних.

Тема 8. Укладання та облік договорів.

Агентський договір. Договір зберігання. Договір комісії. Договір міни. Договір поставки.

Тема 9. Процедура вибору замовника та укладання договору на проведення аудиту.

Типи замовників. Процедура вибору замовника. Лист-замовлення. Лист згода. Процедура погодження замовника. Попереднє обстеження. Порядок укладання договору. Положення, які містить договір. Структура договору. Договір на проведення аудиту.

Тема 10. Вивчення системи внутрішнього контролю та оцінка ризиків суттєвого викривлення.

Ризик аудиту. Модель аудиторського ризику. Тест внутрішнього контролю. Розрахунок суттєвості.

Тема 11. Організація і методика документування аудиту грошових коштів.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту грошових коштів. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту касових операцій. Акт про перевірку каси. Робочі документи аудитора.

Тема 12. Організація, методика і документування аудиту розрахунків з покупцями та різними дебіторами.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиторської перевірки. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту розрахунків з підзвітними особами. Робочі документи аудитора.

Тема 13. Організація, методика і документування аудиту виробничих запасів.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту запасів. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту виробничих запасів. Робочі документи аудитора. Рекомендації аудитора до проведення інвентаризації запасів.

Тема 14. Організація, методика і документування аудиту розрахунків з постачальниками та іншими кредиторами.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту розрахунків з постачальниками та іншими кредиторами. Робочі документи аудитора.

Тема 15. Організація, методика і документування аудиту податків.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту. Схема аудиту. Оцінювання суттєвості в аудиті. Анкета для аудиту податків. Програма аудиту податків. Робочі документи аудитора.

Тема 16. Організація, методика і документування аудиту праці та її оплати.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту дотримання трудового законодавства і оплати праці. Робочі документи аудитора.

Тема 17. Організація, методика і документування аудиту капіталу.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту. Програма аудиту капіталу. Робочі документи аудитора.

Модуль 7. (Змістовий модуль 7.1) – Документування в аудиті витрат, доходів і фінансових результатів.

Тема 18. Організація, методика і документування аудиту витрат.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту.

Програма аудиту витрат. Робочі документи аудитора.

Тема 19. Організація, методика і документування аудиту доходів і фінансових результатів.

Мета аудиторської перевірки. Завдання аудиту. Джерела інформації для аудиту.

Програма аудиту доходів і фінансових результатів. Робочі документи аудитора.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ

Тема 1. Становлення та розвиток контролю

Основні історичні шляхи розвитку контролю. Евалюція контролю на території України. Основні етапи розвитку системи контролю в умовах розбудови ринкових відносин в Україні.

Тема 2. Суть завдання та функції контролю

Одним з основних питань контролю є визначення його сутності. Контроль (від. фр. controle – список, який ведеться у двох примірниках; тут – повторне повернення до раніше розглянутого питання, його перевірка) означає перевірку виконання тих або інших господарських рішень з метою встановлення їхньої законності та економічної діяльності.

Фінансовий контроль- одна з форм управління фінансами, особлива сфера контролю, зумовлена формування і використанням фінансових ресурсів у всіх структурних підрозділах економіки держави. Основні завдання фінансово-господарського контролю. Функції контролю.

Тема 3. Економічний контроль та його зміст

Економічний контроль, використовуючи наукову теорію, виконує суспільну роль у забезпеченні практичними рекомендаціями виробництво життєво необхідних благ для задоволення потреб людей. Виявляючи диспропорції і негативні явища в суспільстві, контроль дає можливість

усунути їх і запобігає повторенню, а також сприяє раціональній організації виробничих відносин і оптимальному використанню продуктивних сил.

Зміст економічного контролю в умовах ринкової економіки полягає в систематичному спостереженні, перевірці та регулюванні процесу розширеного відтворення валового національного продукту і соціально-економічних відносин відповідно до конституційних норм і законодавчого регулювання.

Тема 4. Фінансовий контроль як складова економічного контролю

Фінансовий контроль можна умовно класифікувати за різними критеріями (часом проведення: попередній; поточний (оперативний); наступний; суб'єктами контролю: президентський; контроль представницьких органів влади і місцевого самоврядування; контроль виконавчих органів влади; контроль фінансово-кредитних органів; відомчий; внутрішньогосподарський; аудиторський; сферою фінансової діяльності: бюджетний; податковий; валютний; кредитний; страховий; інвестиційний; контроль за грошовою масою; формою проведення: обов'язковий (зовнішній); ініціативний (внутрішній); методами проведення: перевірки; обстеження; нагляд; аналіз фінансової діяльності; спостереження (моніторинг); ревізії. Основні форми проведення фінансового контролю.

Тема 5. Метод і методичні прийоми економічного контролю

Методи й прийоми фінансово-економічного контролю. Метод економічного контролю. загальнонаукові методичні прийоми. Прийоми й способи документального контролю. Прийоми й способи фактичного контролю. Інвентаризація як метод фактичного контролю та її роль в ревізії.

Тема 6. Ревізія касових операцій

Завдання, послідовність та джерела ревізії. Інвентаризація каси. Строки завдання готівки та розрахунків ліміту каси. Документальна ревізія касових операцій. Ревізія коштів у дорозі.

Тема 7. Ревізія розрахунків і кредитних операцій

Завдання ревізії розрахункових і кредитних операцій. Джерела ревізії. Ревізія розрахунків з підзвітними особами. Ревізія розрахунків з дебіторами і кредиторамі. Ревізія операцій по претензіях і відшкодуванню матеріальних витрат. Ревізія кредитних операцій. Ревізія розрахунків з оплати праці.

Тема 8. Ревізія надходження основних засобів

Визначення та оцінка основних засобів та їх синтетичний облік. Документальне оформлення надходження основних засобів. Завдання і джерела ревізій основних засобів. Контроль надходження основних засобів.

Тема 9. Ревізія розрахунків з оплати праці

Завдання, об'єкти та джерела інформації. Прийоми та способи вивчення операцій з обліку витрат на оплату праці. Типові порушення ведення операцій з обліку витрат на оплату праці в бюджетних підприємствах.

Тема 10. Ревізія надходження товарно-матеріальними цінностями

Сутність і характеристика ТМЦ. Аналіз надходження ТМЦ. Ревізія надходження ТМЦ.

Тема 11. Контроль і ревізія витрат на виробництво і собівартості продукції

Організаційно-економічна сутність комплексу задач контролю і ревізії. Контроль і ревізія витрат виробництва за елементами затрат і статтями калькуляції. Перевірка обґрунтованості витрат і собівартості продукції. Контроль та ревізія адміністративних та загально виробничих витрат. Вплив витрат на собівартість продукції.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

ОБЛІК У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тема 1. Загальноприйняті принципи та системи обліку

Роль обліку в системі управління. Користувачі облікової інформації. Поняття про фінансовий та управлінський облік, загальні принципи їх побудови та порівняльна характеристика. Необхідність уніфікації та стандартизації обліку в міжнародному масштабі. Загальноприйняті принципи

бухгалтерського обліку. Міжнародні організації зі стандартизації обліку. Склад і загальна характеристика міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, їх зв'язок з національними стандартами обліку. Системи обліку. Технологічний процес і процедури фінансового обліку: рахунки, етапи облікового циклу, система облікових регістрів.

Тема 2. Фінансова звітність

Призначення, склад і загальна методика складання фінансової звітності. Бухгалтерський баланс, його побудова, зміст й оцінка статей. Звіт про прибутки та збитки, його зміст і формати. Методика складання звіту про прибутки та збитки. Звіт про рух грошових коштів, його призначення, зміст і методика його складання. Звіт про власний капітал, його призначення та зміст. Додатки до фінансової звітності. Методика аналізу фінансової звітності. Горизонтальний і структурний (вертикальний) аналіз. Аналіз фінансового стану підприємства на основі відносних показників. Аналіз показників платоспроможності (ліквідності), заборгованості (структури капіталу), рентабельності, оборотності засобів (ділової активності).

Тема 3. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів, характеристика рахунків для їх обліку. Порядок відображення грошових коштів у фінансовій звітності. Облік і контроль касових операцій і грошових коштів у касі. Облік створення та використання фонду дрібних сум. Ваучерна система обліку та контролю витрат грошових коштів.

Тема 4. Облік розрахунків з дебіторами

Класифікація та оцінка дебіторської заборгованості. Облік рахунків до отримання. Облік наданих знижок, повернення товарів, облік податку на додану вартість. Методика нарахування та облік резерву сумнівних боргів. Облік векселів до отримання. Вимоги до розкриття інформації щодо обліку з дебіторами.

Тема 5. Облік товарно-матеріальних запасів

Поняття і класифікація товарно - матеріальних запасів у зарубіжних країнах. Системи обліку товарно-матеріальних запасів. Первісна оцінка виробничих

запасів. Оцінка товарів в США. Методи визначення собівартості запасів. Облік руху запасів.

Тема 6. Облік довгострокових активів

Поняття, класифікація та оцінка довгострокових активів. Методи розрахунку та облік амортизації основних засобів. Облік надходження та вибуття основних засобів та їх переоцінки. Сутність нематеріальних активів, їх класифікація та оцінка. Методи розрахунку та облік амортизації нематеріальних активів. Облік надходження та вибуття нематеріальних активів.

Тема 7. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність

Сутність фінансових вкладень. Відображення фінансових вкладень в фінансовій звітності. Облік короткострокових фінансових вкладень. Методи обліку та оцінки довгострокових фінансових інвестицій в асоційовані підприємства. Облік інвестицій у боргові зобов'язання.

Тема 8. Облік короткострокових зобов'язань

Зобов'язання згідно МСБО та в зарубіжних країнах. Види короткострокових зобов'язань. Облік заборгованості по рахунках постачальників. Облік комерційних і розрахункових знижок, наданих постачальниками. Облік заборгованості по векселях виданих. Облік заробітної плати та зобов'язань по заробітній платі.

Тема 9. Облік довгострокових зобов'язань

Суть довгострокових зобов'язань та їх призначення. Види облігацій, порядок їх випуску. Облік облігацій. Облік інших довгострокових зобов'язань.

Облік довгострокових орендних зобов'язань. Методика розрахунку лізингових платежів. Облік зобов'язань з імпортного кредиту та пенсійних виплат.

Тема 10. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах

Товариства як форма організації бізнесу. Типова структура рахунків у товариствах (капітал партнерів). Облік капіталу (власності) товариства. Облік і відображення в звітності розподілу прибутку (збитку). Фінансові звіти товариства. Облік ліквідації товариств.

Тема 11. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в корпораціях

Сутність та класифікація власного капіталу. Облік власного капіталу та розподілу прибутку в корпораціях. Види, характеристика акцій та їх оцінка. Облік випуску (продажу) простих і привілейованих акцій. Нарахування та облік розрахунків за дивідендами. Облік податку на прибуток і розподілу прибутків корпорацій.

Тема 12. Основи управлінського обліку

Концептуальні засади управлінського обліку. Об'єкти управлінського обліку. Класифікація витрат і доходів: для визначення собівартості продукції, фінансових результатів та оцінки запасів; для прийняття управлінських рішень; для цілей контролю структурних підрозділів. Організація управлінського обліку. Системи обліку витрат і калькулювання собівартості в зарубіжних країнах. Організація обліку та контролю за центрами відповідальності. Бюджетне планування на контроль.

5 курс

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст**

ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 1. Механізм створення та ліквідації суб'єктів малого підприємництва

Сутність та види суб'єктів малого підприємництва. Реєстрація та ліквідація підприємства. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності. Спрощений план рахунків. Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Особливості відображення в обліку власного капіталу суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 2. Облік необоротних активів суб'єктів малого підприємництва.

Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Оцінка основних засобів. Методи амортизації та групи основних засобів та нематеріальних активів. Характеристика типових форм первинних документів з обліку основних засобів. Особливості відображення в обліку основних засобів, необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 3. Облік запасів суб'єктів малого підприємництва.

Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Оцінка запасів. Характеристика типових форм первинних документів з обліку запасів та МШП. Особливості відображення в обліку матеріалів, незавершеного виробництва, браку, МШП та готової продукції суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 4. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості суб'єктів малого підприємництва.

Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Перелік документів, необхідних для відкриття поточного рахунку юридичної та фізичної особи. Особливості відображення в обліку грошових коштів у касі та на поточному рахунку в національній та іноземній валюті суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри. Особливості відображення в обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та підзвітними особами, за претензіями та завданими збитками суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 5. Облік зобов'язань суб'єктів малого підприємництва.

Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Особливості відображення в обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками, працівниками, бюджетом та фондами соціального страхування, банками суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 6. Облік доходів, витрат і фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва.

Нормативні документи, що регулюють особливості обліку. Види та умови визнання доходів та витрат. Розрахунок загальноновиробничих витрат. Елементи витрат. Визначення фінансового результату від різних видів діяльності. Особливості відображення в обліку доходів, витрат, фінансових результатів, прибутку суб'єктів малого підприємництва та віднесення в облікові реєстри.

Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Групи платників єдиного податку. Обмеження та ставки. Склад доходів платника єдиного податку. Свідоцтво платника єдиного податку. Переваги спрощеної системи оподаткування. Перехід із групи в групу та на загальну систему оподаткування.

Тема 8. Облікові реєстри та фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва.

Нормативна база. Принципи фінансової звітності. Види форм бухгалтерського обліку для підприємств малого бізнесу. Види форм фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст**

ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Тема 1. Теоретичні основи податкового обліку та звітності

Види обліку та їх порівняльна характеристика. Об'єкти податкового обліку. Варіанти ведення податкового обліку. Загальні положення про складання та подання податкової звітності.

Тема 2. Податковий облік та звітність податку на прибуток

Поняття, склад та облік доходів. Поняття, склад та облік витрат. Розрахунок податкової амортизації. Особливості податкового обліку окремих операцій. Оподаткування дивідендів.

Податковий облік податку на прибуток. Механізм заповнення декларації з податку на прибуток підприємства. Тимчасові та постійні різниці між бухгалтерським та податковим обліком податку на прибуток.

Тема 3. Податковий облік та звітність єдиного податку

Поняття єдиного податку. Умови переходу на спрощену систему оподаткування. Податковий облік єдиного податку. Склад та порядок подання розрахунку єдиного податку.

Тема 4. Податковий облік та звітність податку на додану вартість і акцизного податку

Поняття податку на додану вартість. Умови виникнення права на податковий кредит по ПДВ. Дати виникнення податкового зобов'язання. Податковий облік податку на додану вартість. Склад та порядок подання декларації з податку на додану вартість.

Податковий облік акцизного податку. Склад та порядок подання розрахунку з акцизного податку.

Тема 5. Податковий облік та звітність податку з доходів фізичних осіб та єдиного соціального внеску

Податковий облік податку з доходів фізичних осіб. Склад та порядок подання податкового розрахунку за формою № 1-ДФ.

Податковий облік відрахувань єдиного соціального внеску. Склад та порядок подання звіту про єдиний соціальний внесок. Склад та порядок звітності до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Тема 6. Податковий облік та звітність майнових, ресурсних та місцевих податків

Податковий облік податку на землю. Склад та порядок подання звітності щодо земельного податку.

Податковий облік за першу реєстрацію транспортного засобу. Склад та порядок подання звітності щодо першої реєстрації транспортного засобу.

Податковий облік збору за спеціальне використання поверхневих та підземних вод. Склад та порядок подання податкової декларації щодо збору за спеціальне використання поверхневих та підземних вод.

Податковий облік екологічного податку. Склад та порядок подання податкової декларації з екологічного податку.

Система місцевих податків і зборів. Податковий облік та порядок подання звітності щодо місцевих податків.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст**

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Тема 1. Концептуальні основи МСБО, Склад МСБО, МСБО 5 «Інформація, яка підлягає розкриттю у фінансових звітах»

Тема 2. МСБО 2 «Запаси», МСБО 13 «Подання поточних активів та поточних зобов'язань»

Тема 3. МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 4 «Облік амортизації»

Тема 4. МСБО 18 «Доход»

Тема 5. МСБО 25 «Облік інвестицій», МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання»

Тема 6. МСБО 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках, помилки», МСБО 10 «Події після дати балансу»

Тема 7. МСБО 12 «Облік податків на прибуток»

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст, магістр**

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ

Тема 1. Основи організації бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік як мова бізнесу. Вимоги до бухгалтерського обліку. Завдання та функції бухгалтерського обліку. Система бухгалтерського обліку.

Створення підприємства та його документальне оформлення. Припинення діяльності підприємства шляхом реорганізації та ліквідації.

Організація бухгалтерського обліку: поняття, завдання та етапи.

Тема 2. Організація нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики підприємства. Макрополітика, мікро політика, політика бухгалтерського обліку. Фактори, що впливають на формування облікової політики підприємства.

Порядок розробки робочого плану рахунків. Нормативна база документування.

Тема 3. Організація облікового процесу

Технологія та організація облікового процесу, групи облікових операцій, розвиток паперових форм рахівництва, технологія проходження ін формації через інформаційні системи при різних формах обліку. Характеристика основних форм обліку: меморіально-ордерна, журнал-Головна, журнально-ордерна, журнальна та спрощена.

Організація документообігу: поняття, графік, зберігання. Організація вилучення та утилізації документів.

Тема 4. Організація обліку власного капіталу

Поняття, класифікація власного капіталу та основні завдання організації його обліку. Організація обліку статутного капіталу: формування, організація обліку змін, організація обліку при виході співвласника з ТОВ. Організація обліку неоплаченого, пайового, додаткового, вилученого та резервного капіталу. Організація обліку цільового фінансування і цільових надходжень, інвентаризація Власного капіталу.

Тема 5. Організація обліку зобов'язань

Поняття, класифікація, оцінка та завдання організації обліку зобов'язань. Організація документування операцій із зобов'язаннями: договір, документування операцій з позиками банків, операцій з векселями, розрахунків з постачальниками та підрядниками, податковими органами, з учасниками та доходів майбутніх періодів.

Організація обліку позик банку, векселів, розрахунків з постачальниками та підрядниками, по податках та платежах, іншої кредиторської заборгованості. Організація обліку забезпечення зобов'язань поза балансом: рахунок 03 – “Контрактні зобов'язання”, 04 – “Непередбачені активи й зобов'язання”, 05 – “Гарантії та забезпечення надані”, 06 – “Гарантії та забезпечення отримані.”

Особливості організації обліку зовнішньоекономічної діяльності: правове регулювання, основні засади, документування операцій, митного оформлення товарів.

Організація бухгалтерського контролю зобов'язань.

Тема 6. Організація обліку та аналізу довгострокових активів

Визнання, класифікація основних засобів та основні завдання організації їх обліку. Організація документування операцій з основними засобами, ремонту та вибуття основних засобів. Організація обліку орендних та лізингових операцій.

Організація бухгалтерського контролю за використанням основних засобів. Організація обліку нематеріальних активів поняття та класифікація, визнання та оцінка, документування операцій, амортизація, систематичний та аналітичний облік, вибуття нематеріальних активів.

Тема 7. Організація обліку та аналізу оборотних активів

Визнання, класифікація, оцінка виробничих засобів та основні завдання організації їх обліку. Організація документування операцій із запасами: приймання, документування руху МШП, випуску продукції.

Організація обліку надходження, зберігання та вибуття запасів. Організація обліку матеріальних активів на позабалансових рахунках: рахунок 02 – “Активи на відповідальному зберіганні”, 08 – “Бланки суворого обліку.”

Організація бухгалтерського контролю за наявністю, збереженням та використанням запасів.

Тема 8. Організація обліку та аналізу витрат, доходів і результатів діяльності підприємства

Загальні підходи до організації обліку витрат: визнання, оцінка та класифікація витрат. Особливості організації обліку витрат виробництва: завдання, відображення, фактори, що впливають на організацію обліку витрат, методи обліку та калькулювання, аналітичний і синтетичний облік.

Особливості організації обліку витрат діяльності: завдання, способи обліку прямих, загально виробничих, адміністративних витрат на збут та інших витрат.

Загальні підходи до організації обліку доходів і фінансових результатів діяльності: поняття та загальні умови визнання доходу, критерії доходу, класифікація.

Особливості організації обліку доходів та фінансових результатів.

Тема 9. Організація праці персоналу, зайнятого бухгалтерським обліком, контролем та аналізом

Призначення та функції бухгалтерії, спеціалізації, що існують в бухгалтерії, основні завдання та обов'язки працівників бухгалтерського обліку. Кваліфікаційні та етичні вимоги до працівників обліку.

Вибір форм організації бухгалтерського обліку, види та типи облікового апарату, планування діяльності бухгалтерії, посадові інструкції бухгалтерів, порядок передачі справ новопризначеному бухгалтеру.

Тема 10. Організація інформаційного, технічного та енергономічного забезпечення обліку, контролю та аналізу

Загальні принципи складання та надання фінансової звітності: якісні характеристики, принципи та етапи підготовки, порядок підписання звітів та термін подання. Порядок виправлення помилок у звітності, організація складання Приміток.

Тема 11. Планування перспективного розвитку бухгалтерського обліку

Бізнес-план і його роль в розвитку підприємства.

Аналіз ринку та інформації про клієнтів, конкурентоспроможність підприємства, фінансова стійкість, рентабельність, ділова активність.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст, магістр**

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Тема 1. Податкове планування - складова податкового менеджменту.

Управління оподаткуванням. Структура органів управління оподаткуванням. Правове регулювання податкового планування.

Тема 2. Методи податкового планування. Застосування в податковій роботі статистичного аналізу. Кореляційно-регресійний аналіз в оподаткуванні. Економіко-математичні моделі в податковому плануванні.

Тема 3. Податкове планування суб'єктами господарювання. Податкове планування в системі управління підприємствами. Організація податкового

планування на підприємстві. Принципи податкового планування на підприємстві.

Тема 4. Ризики у податковому плануванні. Види ризиків у податковому плануванні. Методи зниження ризиків у податковому плануванні. Ризики податкового планування суб'єктів господарювання.

Тема 5. Планування податків та зборів. Планування податку на прибуток. Планування податку на додану вартість. Планування інших податків та зборів.

Тема 6. Оцінювання впливу податкового навантаження на фінансову безпеку підприємства. Податкове навантаження з податку на прибуток та ПДВ. Управління розрахунками з бюджетом та позабюджетними фондами. Податкове навантаження на живу працю та зміни податкового навантаження в часі.

Тема 7. Міжнародне податкове планування. Сутність міжнародного податкового планування. Види міжнародного податкового планування. Міжнародні договори щодо подвійного оподаткування. Використання в міжнародному податковому плануванні офшорів.

Тема 8. Ефективність податкового планування. Принципи визначення ефективності податкового планування. Результати й витрати пов'язані з податковим плануванням. Визначення економічної ефективності системи податкового планування.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст**

УПРАВЛІНСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ

Тема 1. Концептуальні засади управлінських інформаційних систем.

Поняття системи та її властивості. Основні етапи розвитку інформаційних систем. Економічні інформаційні системи. Сучасні концепції створення інформаційних систем. Вирішення задач бухгалтерського обліку в сучасних управлінських інформаційних системах (УІС). Особливості організації бухгалтерського обліку при застосуванні УІС. Електронне документування.

Поняття форми обліку. Комп'ютерні форми обліку в УІС. Регістри бухгалтерського обліку в умовах комп'ютеризації.

Тема 2. Принципи побудови управлінських інформаційних систем.

Передумови створення УІС на підприємствах. Основні принципи комп'ютерної системи обліку в УІС. Принципи побудови УІС. Принцип системного підходу. Принцип економічної доцільності. Принцип гнучкості. Принцип контролю. Принцип захисту і безпеки даних. Принцип сумісності. Принцип універсальності. Принцип безперервності розвитку. Характеристика підходів до побудови УІС.

Тема 3. Новітні інформаційні технології та їх класифікація.

Суть і значення інформаційних технологій. Розвиток автоматизованих інформаційних технологій. Етапи розвитку автоматизованих інформаційних технологій, технічних засобів і вирішуваних завдань. Класифікація автоматизованих інформаційних технологій. Новітні інформаційні технології та їх класифікація. Предметна, забезпечуюча, функціональна інформаційна технологія.

Тема 4. Інструментальні засоби для роботи користувача.

Потреби користувачів щодо інструментів контролю. Класифікація інструментальних засобів користувача. Перевірка, звірка, порівняння, аналіз.

Поняття інструментальних засобів користувача. Бази даних. Бази знань. Системи управління базами даних. Текстові редактори. Табличні процесори. Графічні редактори. Операційні оболонки. Експертні системи. Пакети прикладних програм. Класифікація пакетів прикладних програм бухгалтера на українському ринку.

Тема 5. Інформаційні технології розв'язування задач з фінансового обліку.

Технологія оформлення первинних документів у системі автоматизованого оброблення документів. Технологія застосування електронного документообігу. Управлінські інформаційні системи фінансового обліку. Автоматизовані робочі місця (АРМ) бухгалтера, їх функції та

взаємозв'язок у процесі розв'язання задач фінансового обліку. Категорії АРМ бухгалтера у відповідності з рівнями управління підприємством. Організація вихідної інформації, вимоги до її формування. Характеристика основних пакетів прикладних програм та функціональних інформаційних технологій, які використовуються на підприємствах України для розв'язання задач з фінансового обліку.

Тема 6. Інформаційні технології розв'язання задач з управлінського обліку.

Суть і значення інформаційних технологій управлінського обліку. Особливості застосування інформаційних технологій управлінського обліку. Автоматизоване робоче місце бухгалтера-аналітика та його функції. Зв'язок аналітичних систем управлінського обліку із системами фінансового обліку та фінансового аналізу. Необхідні компоненти та організація використання спільної бази даних для ефективної взаємодії фінансового та управлінського обліку. Організація облікового процесу в умовах управлінського обліку та формування первинних документів фінансового обліку на основі документів управлінського обліку.

Тема 7. Інформаційні технології розрахунків податкового обліку.

Особливості застосування інформаційних технологій податкового обліку. Взаємозв'язок інформаційних технологій фінансового та податкового обліку. Основні стандарти формування податкової звітності. Моделі документування в комп'ютерних програмах. Автоматизація процедур складання податкових звітів, їх перевірки. Організація взаємодії інформаційних систем підприємства та податкової інспекції в процесі обміну інформацією між ними. Особливість функціонування підприємств та Державної податкової служби України в рамках Законів України "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про електронно-цифровий підпис". Структура та формат електронних документів податкової служби України.

Тема 8. Інформаційні технології розв'язання задач із внутрішнього контролю.

Підходи до організації автоматизованого внутрішнього контролю на підприємстві. Організація контролю у відповідності з категоріями АРМ бухгалтера. Технологія організації процесу внутрішнього контролю при автоматизованій обробці інформації. Режими обробки вхідної та формування вихідної інформації під час розв'язання задач внутрішнього контролю. Методи її накопичення, збереження та відображення.

Тема 9. Інформаційні технології розв'язування аналітичних задач.

Особливості застосування інформаційних технологій під час проведення аналітичних досліджень. Автоматизоване робоче місце аналітика та його функції. Зв'язок аналітичних систем із системами бухгалтерського обліку та фінансового аналізу. Вимоги до організації автоматизованого розв'язання аналітичних задач. Характеристика основних пакетів прикладних програм та функціональних інформаційних технологій, які використовуються на підприємствах України для розв'язання аналітичних задач.

Тема 10. Інформаційні технології розв'язання задач з аудиту на підприємстві.

Основи комп'ютеризації аудиторської діяльності. Комп'ютеризація зовнішнього аудиту: функціональна та забезпечувальна частина. Комплекси завдань: адміністрація, персонал, звітність, консультації. Комп'ютеризація внутрішнього аудиту. Організація та етапи проведення зовнішнього контролю на підприємстві. Проектна документація до створення автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ) і використання її в аудиторському процесі. Контроль захисту даних АСОІ. Характеристика основних пакетів прикладних програм та функціональних інформаційних технологій, котрі використовуються на підприємствах України для розв'язання задач з аудиту.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст, магістр**

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни. Загальні правила здійснення ЗЕД- операцій.

Предмет курсу. Об'єкти вивчення. Основні завдання та мета. Принципи зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Суб'єкти ЗЕД та порядок їх реєстрації. Нормативно-правове регулювання ЗЕД в Україні. Квотування і ліцензування ЗЕД – операцій. Митні органи і митний контроль в Україні. Митне оформлення ЗЕД – операцій. Митні платежі (мито, ПДВ, акційний податок тощо). Митні режими. Класифікація товарів щодо Гармонізованої системи опису та кодування товарів.

Тема 2. Зовнішньоекономічний контракт як основа для організації обліку ЗЕД підприємства.

Поняття, призначення та вимоги щодо оформлення та реєстрації зовнішньоекономічного контракту. Порядок укладання зовнішньоекономічного контракту, його структура, суттєві та додаткові змістовні елементи. Порядок внесення доповнень та змін до контракту. Вимоги щодо документального забезпечення виконання контракту. Мова контракту.

Тема 3. Облік операцій з імпорту товарів та послуг.

Поняття та види імпорتنих операцій. Застосування ПСБО 21 «Вплив зміни валютних курсів» щодо імпорتنих операцій. Курсові різниці. Поняття митної, фактурної та облікової вартості імпорتنих товарів. Застосування правил ІНКОТЕРМС щодо формування митної вартості товарів. Оподаткування та облік імпорتنих операцій.

Тема 4. Форми та облік розрахунків за імпортними контрактами.

Контроль за дотриманням термінів розрахунків за контрактами ЗЕД. Обмеження щодо здійснення готівкових розрахунків. Види та облік безготівкових розрахунків (оплата за рахунком, документарне інкасо, документарний акредитив). Облік за вексельною формою розрахунків. Переведення боргів у ЗЕД – операціях. Застосування платіжних карток у ЗЕД – операціях.

Тема 5. Облік операцій з експорту товарів та послуг.

Поняття та види експортних операцій. Застосування ПСБО 21 «Вплив зміни валютних курсів» щодо експортних операцій. Курсові різниці. Поняття

митної, фактурної вартості експортних товарів. Застосування правил ІНКОТЕРМС щодо формування митної вартості товарів. Оподаткування та облік експортних операцій. Вимоги щодо термінів повернення валютної виручки.

Тема 6. Бартерні операції та зустрічні постачання.

Поняття зустрічного постачання, бартерної операції. Порядок проведення, документальне оформлення і зняття з валютного контролю при здійсненні взаємозаліку. Особливості обліку та оподаткування взаємозаліків і бартерних операцій у сфері ЗЕД.

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною.

Основні поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею. Порядок ввезення давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України і вивезення готової продукції. Порядок вивезення сировини українського замовника для переробки за кордон та ввезення готової продукції. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

Тема 8. Облік інвестиційних операцій

Поняття та види інвестиційних операцій у сфері ЗЕД. Основні засади регулювання інвестиційних операцій у сфері ЗЕД в Україні, усунення подвійного оподаткування. Закордонні інвестиції. Іноземні інвестиції (прямі та портфельні). Оподаткування та облік інвестиційних операцій. Облік та оподаткування доходів від інвестицій у сфері ЗЕД (дивіденди фізичних осіб, репатріація прибутку іноземних інвесторів).

Тема 9. Облік валютно-фінансових операцій

Види та регулювання валютно-фінансових операцій. Облік придбання та реалізації валютних коштів. Облік кредитних операцій і запозичень в іноземній валюті. Облік депозитних операцій. Облік відсотків отриманих та сплачених в іноземній валюті.

Тема 10. Облік службових відряджень за кордон

Порядок документального оформлення та облік службових відряджень за кордон. Особливості включення витрат на відпряження до складу витрат у

податковому обліку. Відповідальність за порушення чинних вимог до документального оформлення і обліку відряджень за кордон.

Тема 11. Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями

Види представництв нерезидентів в Україні відповідно до вимог податкового законодавства. Придбання товарів і послуг постійним представництвом. Здійснення послуг і виконання робіт постійним представництвом. Облік доходів і витрат постійного представництва.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст, магістр**

МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ

Тема 1. Економічний зміст та процес прийняття управлінських рішень.

Тема 2. Класифікація моделей та методів прийняття рішень

Тема 3. Моделі розв'язання проблем безбитковості.

Тема 4. Аналіз вигід і витрат

Тема 5. Моделі та методи аналізу інвестицій в основні засоби.

Тема 6. Методи аналізу фінансових інвестицій.

Тема 7. Ситуаційний аналіз при прийнятті управлінських рішень.

Тема 8. Моделі та методи управління матеріальними запасами.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст, магістр**

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ

Мета і завдання звітності. Склад і структура звітності: фінансова, податкова, статистична, спеціальна. Вимоги національних стандартів до складу та елементів фінансової звітності, загальні положення П(С)БУ1. Якісні характеристики фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних. Принципи побудови форм звітності. Підготовка облікових даних для складання звітності. Загальні положення щодо порядку

заповнення звітних форм. Порядок подання та оприлюднення звітності промислового підприємств.

2 БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА

Загальні положення П(С)БУ 2 Баланс. Принципи побудови балансу. Аналітичні можливості балансу. Побудова і зміст чинної форми балансу. Визнання статей балансу. Характеристика розділів і статей балансу. Визнання статей балансу. Характеристика розділів і статей балансу. Загальні принципи оцінювання статей балансу. Узгодженість нового плану рахунків зі статтями активу і пасиву балансу. Особливості оцінювання та відображення в балансі необоротних і оборотних активів, власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань. Загальна характеристика пасиву балансу. Підготовка облікових даних для складання балансу, методика і техніка заповнення форми балансу.

3. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Загальні положення П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”. Структура і зміст звіту. Принципи визнання доходів і витрат. Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати. Джерела даних для складання звіту. Визначення показника виручки (доходу) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) залежно від виду діяльності. Порядок визначення показників податку на додану вартість, суми акцизних зборів та інших відрахувань з доходу. Визначення собівартості реалізованої продукції та узгодження знайдених показників з даними відповідних декларацій і розрахунків. Розрахунок валового прибутку (збитку). Визначення фінансових результатів від операційної діяльності. Розрахунок фінансових результатів від операційної діяльності. Поняття про надзвичайні доходи і витрати. Визначення чистого прибутку (збитку) підприємства. Склад і структура елементів операційних витрат. Показники прибутковості акцій і порядок їх розрахунку. Удосконалення інформаційної бази для складання звіту про фінансові результати та їх використання. Узгодження статей (показників) звіту про фінансові результати з новим планом рахунків.

4. ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Загальні положення П(С)БО 4 “Звіт про рух грошових коштів”. Призначення, структура і зміст Звіту про рух грошових коштів. Джерела інформації для складання звіту. Методи складання звіту (прямий і непрямий). Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності у разі застосування прямого і непрямого методів. Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності. Порядок виявлення грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Розрахунок зміни обсягу (розміру) грошових коштів за звітний період. Узгодження показників звіту з балансом. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.

5. ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Загальні положення П(С)БО 5 “Звіт про власний капітал”. Складники власного капіталу. Зміст статей про власний капітал. Порядок складання звіту про власний капітал. Особливості формування звітних даних про зміни статутного капіталу, додатково вкладеного капіталу, резервного капіталу Розкриття інформації про зміни у власному капіталі у примітках до бухгалтерських звітів.

6. ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК І ЗМІНИ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ

Загальні положення П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни в фінансових звітах”. Виправлення помилок і зміни в облікових оцінках. Зміни в обліковій політиці. Події після дати балансу. Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів.

7. ЗВЕДЕНА І КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Загальні положення П(С)БО 20 “Консолідована фінансова звітність”. Порядок складання консолідованої фінансової звітності. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності у примітках до звітності. Відбиття об’єднання підприємств у фінансовій звітності. Загальні положення П(С)БО 19 “Об’єднання підприємств”. Особливості складання зведеної звітності міністерств і відомств.

8. ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Склад суб'єктів малого підприємництва. Структура і зміст фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. Відмінності структури і змісту балансу за формою № 1-м від звичайного балансу. Відмінності структури і змісту звіту про фінансові результати за формою № 2-м від звичайного звіту. Порядок формування даних для складання балансу за формою № 1-м і звіту про фінансові результати за формою № 2-м. Алгоритм визначення чистого прибутку (збитку) суб'єкта малого підприємництва.

9. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

Склад податкової звітності, правила та періодичність її подання. Структура та зміст Декларації про прибуток підприємства. Порядок складання декларації та джерела інформації. Структура та зміст Податкової декларації з податку на додану вартість. Порядок складання декларації та джерела інформації. Особливості побудови і складання податкової декларації з ПДВ за спрощеною формою. Правила складання і подання Довідки про суми виплачених доходів і утриманих з них податків фізичних осіб за формою № 1 ДФ. Інші форми податкової звітності. Особливості податкової звітності підприємств, які сплачують єдиний податок.

10. СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ

Склад статистичної звітності, правила та періодичність її подання. Статистична звітність щодо продукції, її зміст, джерела інформації і порядок подання. Статистична звітність щодо праці, її зміст, джерела інформації і порядок подання. Статистична звітність щодо фінансів підприємства, її зміст, джерела інформації і порядок подання. Статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності, її зміст, джерела інформації і порядок подання. Звітність про відрахування на соціальні потреби: форма № 4-ПФ “Звіт про нарахування збору на обов’язкове державне пенсійне страхування й інших надходжень та витрачання коштів Пенсійного фонду”, форма “ 4-ФСС “Розрахункова відомість про нарахування і перерахування збору на обов’язкове

соціальне страхування на випадок безробіття”, “Розрахункова відомість про нарахування і перерахування страхових внесків та витрачання коштів фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України”

Освітньо-кваліфікаційний рівень **спеціаліст**

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Роль фінансового аналізу в ринковій економіці. Принципи функціонування ринкової економіки. Поняття фінансів суб’єкта господарювання. Комплексність фінансового аналізу. Головні принципи ринку та його вплив на роль фінансового аналізу.

Тема 2 . Джерела формування фінансових ресурсів. Стадії процесу кругообігу грошових коштів. Фінансовий результат процесу кругообігу. Теоретичні та прикладні аспекти фінансів підприємств.

Тема 3. Суб’єкти та користувачі фінансового аналізу. Мета зовнішніх суб’єктів аналізу. Зовнішній і внутрішній аналіз. Завдання внутрішнього та зовнішнього аналізу. Зовнішні та внутрішні користувачі фінансового аналізу.

Тема 4. Аналіз валюти бухгалтерського балансу. Побудова ущільненого балансу. Горизонтальний аналіз: його сутність і мета. Вертикальний аналіз активу та пасиву балансу.

Тема 5. Періоди проведення внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу. Основа організацій внутрішнього та зовнішнього аналізу. План організації аналітичної роботи. Етапи проведення аналітичної роботи. Основні джерела інформації

Тема 6. Джерела фінансування поточних активів. Аналітичний (досвідньо-статистичний) метод. Метод прямого рахування. Коефіцієнтний метод. Зв’язок основних господарських операцій з кругообігом оборотного капіталу. Період обороту грошових коштів. Аналіз вхідних і вихідних грошових потоків.

Тема 7. Значення аналізу дебіторської заборгованості. Аналіз дебіторської заборгованості на базі горизонтального і вертикального аналізу. Причини

збільшення статей дебіторської заборгованості. Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості.

Тема 8. Поняття фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Чинники які впливають на стійкість підприємства та їх класифікація. Внутрішні та зовнішні фактори, впливаючі на фінансову стійкість підприємства.

Освітньо-кваліфікаційний рівень **магістр**

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Стратегічний аналіз, його місце в управлінні економікою підприємства

Концептуальні засади стратегічного аналізу. Суть, зміст, об'єкти та завдання стратегічного аналізу, сфера його застосування. Економічна стратегія як сукупність господарських дій, спрямованих на ефективну виробничу, збутову, фінансову та інші види діяльності підприємства. Методологія стратегічного аналізу. Стратегічний аналіз в умовах невизначеності. Чотири рівні невизначеності та особливості аналізу для кожного з них.

Розробка та оцінка багатоваріантних прогнозів відповідно до стратегії розвитку підприємства. Інформаційна база стратегічного аналізу. Умови, фактори, можливості макро - середовища і мікро - середовища, в яких здійснюється господарська діяльність підприємства.

Тема 2. Аналіз досягнутих результатів діяльності підприємства

Стратегічний аналіз показників фінансової звітності, його значення в управлінні підприємством. Прогноз складових елементів бізнесу. Стратегічна оцінка досягнутих результатів діяльності. Розвиток парадигми визначення вартості та ефективності діяльності підприємства. Стратегічна оцінка матеріальних витрат, витрат на оплату праці і соціальні заходи. Прогноз фінансових операцій з оновлення основного капіталу підприємства. Моделювання грошового потоку. Фактор часу в оцінці теперішньої і майбутньої вартості грошових потоків, цінних паперів та в інвестиційній

діяльності. Ануїтет, його різновиди і використання в стратегічному аналізі. Операції з відновлення основних засобів. Балансова модель операцій прогнозування руху запасів. Інтегрована модель показників прогнозованої фінансової звітності.

Тема 3. Нормативи для стратегічного аналізу

Правове регулювання економіки держави. Закон України „Про власність”. Закон України „ Про підприємства в Україні”. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність”. Положення [стандарти] бухгалтерського обліку. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції [робіт, послуг] сільськогосподарських підприємств. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Нормативи політичних процесів. Нормативи соціальних аспектів на стратегію розвитку підприємства. Інформаційна база стратегічного аналізу.

Тема 4. Класифікація та економічне оцінювання виробничих одиниць

Загальні поняття виробничих одиниць. Класифікація виробничих одиниць. Корпоративна, ділова, функціональні стратегії. Загальні цілі виробничих одиниць. Економічна оцінка стратегічних факторів зовнішнього середовища. Економічна оцінка стратегічних факторів внутрішнього середовища. Характеристика SWOT-аналізу, його переваги і недоліки. Розвиток парадигми визначення економічної оцінки виробничих одиниць. Визначення економічної ефективності діяльності виробничих одиниць. Методика стратегічної оцінки виробничих одиниць експертна оцінка показників для СОП.

Тема 5. Розроблення та економічне обґрунтування стратегії виробничої програми

Зміст і завдання стратегії виробничої програми. Аналіз і оцінка партнерських відносин. Аналітичні дослідження для розробки і економічного

обґрунтування стратегії виробничої програми. Індикативні параметри виробничої програми. Визначення критичного обсягу реалізації продукції. Аналіз варіантів ціни реалізації продукції. Аналіз виконання договорів поставки. Аналіз виконання зобов'язань за асортиментом продукції, що виробляється. Аналіз резервів виробництва і реалізації продукції.

Обсяг виробництва, його прогнозування. Методи визначення оптимального обсягу виробництва. Виробнича функція, її значення в стратегічному аналізі обсягів виробництва.

Особливості стратегічного аналізу виробничої програми – аналіз прогнозних рішень, аналіз варіантів планових рішень, аналіз варіантів господарських рішень.

Тема 6. Розроблення та економічне обґрунтування стратегії фінансової програми

Стратегія фінансової програми її мета, завдання етапи розробки. Балансовий метод розробки фінансової програми. Прогнозно-аналітичні процедури при розробці фінансової програми. Розробка фінансової програми на основі пропорційних залежностей. Методичні положення короткострокової фінансової програми. Економічне обґрунтування короткострокової фінансової програми. Економічне обґрунтування додаткових фінансових потреб. Бюджет підприємства і процес розробки бюджету.

Тема 7. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства

Структура капіталу і ризик, їх взаємозв'язок на прогнозування. Стратегічна політика структури капіталу підприємства. Аналіз структури капіталу та прогнозні показники діяльності підприємства. Оцінка фінансового левериджу і його зв'язок зі структурою капіталу. Прогноз структури капіталу відповідно до стратегії розвитку підприємства і показників, зумовлених нею.

Тема 8. Стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства

Прогноз фінансових показників ,його місце в стратегічному аналізі. Моделювання прогнозу фінансових показників. Оцінка фінансового стану підприємства і прийняття стратегічних рішень.

Нейтралізація інфляційного фактора при аналізі фінансових показників. Прогнозний аналіз асортиментної політики підприємства та її вплив на формування прибутку. Аналіз рівня середньо-реалізаційних цін. Методика факторного аналізу рентабельності підприємства. Методика підрахунку резервів можливого збільшення прибутку і рентабельності.

6. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Після завершення строку навчання за обраним фахом на базі кафедри та виконання програми цього рівня випускник проходить державну атестацію на основі державного іспиту.

Підставою для отримання кваліфікаційного академічного ступеня "Бакалавр" студентами, що навчаються в рамках багаторівневої системи вищої освіти, є відповідність навчальних планів Державним освітнім стандартам, підтверджене ліцензією на освітню діяльність, виданою Міністерством освіти і науки України. До випускної атестації на ступінь бакалавра допускаються:

- всі студенти, зараховані в ЗДІА за заявою саме на цей рівень вищої освіти і які успішно завершили навчання в об'ємі чотирьохрічної базової вищої освіти за відповідним напрямом.

Атестація на ступінь бакалавра проводиться у вигляді міждисциплінарного державного іспиту і є завершальним етапом навчання студентів за освітньою програмою базової вищої освіти по відповідному напрямку.

Організація підготовки до іспиту.

Зміст випускного іспиту і склад державної екзаменаційної (атестаційної) комісії затверджуються наказом ректора ЗДІА. Студенти забезпечуються програмами іспиту, їм створюються необхідні для підготовки умови, випускаючими кафедрами організуються консультації.

Зміст випускного іспиту

Випускний іспит є завершальним етапом навчання студентів за освітньою програмою на академічний ступінь "Бакалавр". В процесі підготовки до іспиту студент систематизує і розвиває свої знання в області теорії і практики за програмою базової вищої освіти.

Зміст іспиту формується за міждисциплінарним принципом, тобто на базі ряду навчальних дисциплін, що вивчаються в 1-8 семестрах, тобто в об'ємі вимог державного стандарту по відповідному напрямку підготовки бакалаврів.

На випускному іспиті студент повинен проявити відповідність своїх теоретичних знань і практичних навиків вимогам кваліфікаційного академічного ступеня бакалавра.

Проведення випускного іспиту.

До здачі випускного іспиту допускаються студенти, що успішно виконали навчальний план за 1-8 семестри, що підтверджується відповідною довідкою з деканату, що представляється в екзаменаційну комісію. Окрім довідки, в екзаменаційну комісію можуть представлятися додаткові матеріали, що характеризують науково-технічні досягнення студента у вигляді статі, доповідей, патентів, макетів і т.п.

Іспит проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії після закінчення весняної сесії, по графіку, затверджуваному ректором ЗДІА.

Екзаменаційні білети складаються з теоретичних та практичних питань за програмою іспиту і задач. Білети складаються не пізніше ніж за 2 тижні до проведення іспиту.

Іспит проводиться у письмовій формі. Підготовка здійснюється студентом тільки з використанням заздалегідь проштампованих або підписаних головою (заступником голови) комісії чистих листів паперу. Комісія веде облік кількості виданих кожному студенту листів.

Оцінки за наслідками випускного іспиту ("відмінно", "добре", "задовільно" і "незадовільно") визначаються на закритому засіданні екзаменаційної комісії.

Оцінки виставляються у відомість, підписану всіма членами екзаменаційної комісії.

Якщо комісія оцінює результати іспиту незадовільно, студенту не привласнюється ступінь бакалавра. Повторна атестація на кваліфікаційний академічний ступінь бакалавра може бути призначена не раніше, ніж через рік.

За наслідками позитивної атестації студенту привласнюється кваліфікаційний академічний ступінь "Бакалавр" і видається диплом державного зразка.

7. СЛОВНИК.

ECTS – European community Course Credit Transfer System - це кредитна система, яка пропонує спосіб вимірювання та порівняння навчальних досягнень і переведення їх з одного інституту до іншого. Ця система, створена для забезпечення єдиної процедури оцінки навчання за кордоном, системи виміру і порівняння результатів навчання, їхнього академічного визначення і передачі від одного інституту іншому. Система може використовуватися усередині інституту, між інститутами однієї країни, а так само між інститутами-партнерами з різних країн. Система ECTS базується на принципах взаємної довіри учасників і передбачає виконання правил щодо всіх її частин: ECTS – кредитів; ECTS – оцінок; Угоди про навчання і Зарахування кредитів.

Кредит ECTS – одиниця вимірювання навчального навантаження студента.

ECTS – кредити відображають навантаження студента за відповідним курсом. Один семестр денного навчання відповідає 30, один рік – 60 кредитам ECTS, що присуджуються по завершенні періоду навчання і складення іспитів.

Кредитно-модульна система (КМАС) організації навчального процесу – це форма організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій та використання залікових одиниць – залікових кредитів. В ЗДІА застосовується кредитна система, яка ґрунтується на принципах Європейської кредитно-трансферної системи – ECTS.

Заліковий кредит - це одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння кредитних модулів, або блоку модулів.

Кредитний модуль - це закінчений обсяг інформації, яку має засвоїти студент, або закінчений обсяг навчальної діяльності, яку має виконати студент.

ECTS - оцінки використовуються для спрощення переведення оцінок між інститутами, забезпечуючи конвертованість внутрішність оцінок інституту.

Шкала ECTS – оцінок:

- A Відмінно – відмінна робота з однією незначною помилкою
- B Дуже добре – вище за середнє, але з декількома помилками
- C Добре - звичайна робота з декілька ми значними помилками
- D Задовільно – посередньо, зі значними недоліками
- E Достатньо - виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
- FX Не здано – для одержання кредиту потрібна деяка доробка
- F Не здано – для одержання кредиту потрібна значна доробка.

Угода про навчання – це документ, у якому визначаються права та обов'язки сторін при навчання за кредитно-модульною системою, і який укладають студент, прийнятий до ЗДІА, з одного боку, та ЗДІА, з іншого боку. Угоду про навчання також укладають між собою освітні заклади-партнери у разі здійснення навчання тим чи іншим студентом в іншому закладі освіти. В угоді зазначається перелік дисциплін, які студент буде вивчати у закладі-партнері, права та обов'язки закладів партнерів.

Зарахування кредитів, отриманих студентом у закладі-партнері гарантується закладом, що направив студента на навчання в інший заклад, угодою про навчання. Після повернення студента до свого закладу виконується переведення ECTS-оцінок, отриманих у закладі-партнері у внутрішні оцінки.

Освіта – це процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь та навичок. Освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.

Вища освіта – це курс (цикл курсів) навчання, доступ до якого надає повна середня освіта, і який визнається компетентним фаховим органом, як такий, що належить до національної системи вищої освіти.

Кваліфікаційна характеристика – це нормативний документ компетентного фахового органу, погоджений із замовником кадрів, у якому формулюються вимоги до професійних якостей, знань і умінь фахівця, що необхідні для виконання завдань професійної діяльності згідно з потребами ринку праці.

Програма з вищої освіти (освітня програма) – це курс (цикл) навчання, який реалізується за допомогою навчального процесу, і після закінчення якого слухачу присвоюється кваліфікація з вищої освіти.

Освітня програма складається з навчальних дисциплін, визначених за назвою, змістом та обсягом, інших видів навчальної діяльності, які у сукупності забезпечують формування у слухача (студента) якостей, знань і умінь фахівця відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики.

Навчальний процес – це система дидактичних, методичних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію освітньої програми.

Кваліфікація з вищої освіти – це присуджені закладом освіти знання або ступінь, зафіксовані у дипломі, який засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти.

Організація навчального процесу – це система заходів, які охоплюють розподіл навчального навантаження між кафедрами закладу освіти, підбір викладачів, створення розкладу занять, консультацій, видів поточного та підсумкового контролю, державної атестації. Організація навчального процесу забезпечується навчальними підрозділами закладу освіти (навчальним відділом, факультетами, кафедрами тощо.)

Навчальний план – це основний нормативний документ закладу освіти, за допомогою якого здійснюється організація навчального процесу. Навчальний план містить у собі розподіл залікових кредитів між дисциплінами, графік навчального процесу, а також план навчального процесу за семестрами, який

визначає перелік та обсяг вивчення навчальних дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми проведення поточного та підсумкового контролю, державної атестації.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає можливість складання індивідуальних навчальних планів для окремих студентів.

Індивідуальний навчальний план складається студентом за допомогою викладача – куратора на кожний наступний навчальний рік наприкінці попереднього навчального року. В індивідуальному навчальному плані зазначаються дисципліни, які студент обирає згідно з затвердженими навчальним планом нормативами для вивчення у наступному навчальному році.

Навчальна програма дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Навчальна програма дисципліни містить у собі данні про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

Навчальний курс – завершений період навчання студента протягом навчального року.

Навчальний рік – триває 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення контрольних заходів (модульного контролю та залікових тижнів), екзаменаційних сесій, практик, дипломного проектування або науково-дослідної роботи, державної атестації, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин.

Навчальні (аудиторні) заняття – лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття тривають дві академічні години з перервами між ними і проводяться за розкладом.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Практичні заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Самостійна робота студента – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуальні завдання з окремих дисциплін (реферати, розрахункові, розрахунково-графічні, курсові, дипломні проекти або роботи тощо) видаються

студентам в терміни, передбачені навчальним планом. Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно при консультуванні викладачем.

Курсові проекти (роботи) виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має мету перевірки засвоєння студентами кредитних модулів навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль (семестровий контроль та державна атестація) проводиться з метою оцінки результатів навчання на повному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Модульний контроль – це різновид контрольних заходів, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його

етапах, а також для встановлення зворотного зв'язку між викладачем, його якістю викладання і рівнем знань і умінь студентів.

Допуск до продовження навчання у наступному семестрі отримують студенти, які під час семестрового контролю отримали позитивні оцінки з навчальних дисциплін, що складають не менш, аніж 90% залікових кредитів, запланованих на поточний семестр. Навчальні дисципліни, з яких студент отримав незадовільні оцінки у поточному семестрі, а також дисципліни наступного семестру, як є до них попередніми, включаються до індивідуального навчального плану цього студента на наступний навчальний рік.

Державна атестація студента здійснюється державною екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією після завершення навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або його етапі з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам освітньої (кваліфікаційної) характеристики.

Державна атестація здійснюється у формах державного екзамену, комплексного екзамену у формі виконання комплексних кваліфікаційних завдань, захисту дипломного проекту (роботи). Дипломні (кваліфікаційні) проекти (роботи) виконуються на завершальному етапі навчання студентів і передбачають: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою проекту (роботи).

Дипломний проект – кваліфікаційна робота, що призначена для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові задачі діяльності, які, в основному, віднесені в освітньо-кваліфікаційних характеристиках до проектної (проектно-конструкторської) і виконавської (технологічної, операторської) робочим функціям.

Дипломна робота –кваліфікаційна робота - кваліфікаційна робота, що призначена для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові задачі діяльності, які, в основному, віднесені в освітньо-кваліфікаційних характеристиках до організаційної, управлінської і виконавської (технологічної, операторської) робочим функціям.

Практична підготовка – обов'язковий компонент освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь.